

Kerstboek

Het Licht schijnt overal

Uitgeverij Ploegsma · Amsterdam

KERSTBOEK

Het Licht schijnt overal

Met bijdragen van

R. Bomhoff-Van Rhijn, G. Jansma-Van Schouwenburg,
J. E. Kuiper, Mien Labberton, Dora van der Meiden-Coolsma,
H. J. W. Modderman, Sterling North,
A. Rutgers v. d. Loeff-Basenau en Joh. Winkler

ILLUSTRATIES
VAN NANS VAN LEEUWEN

UITGEVERIJ PLOEGSMA - AMSTERDAM-C.
MCMLII

INHOUD

	Blz.
Wat zegt Moeder tegen je?	H. J. W. Modderman 3
Wat de Ogowé vertelde	Johan Winkler 9
Het schrift van de hofjesoma	G. Jansma-Van Schouwenburg . 14
Hoe een Chinese jongen het Kerstfeest leerde begrijpen	J. E. Kuiper 19
Van een eekhoorn/je met een Franse naam	Mien Labberton 28
Jerry en het zwarte schaap	Sterling North 32
Roels eerste Surinaamse Kerstfeest	Dora van der Meiden-Coolsma . 37
De terugkeer van Ulla	A. Rutgers v. d. Loeff-Basenau . 43
Van een jongen die ontevreden was	R. Bomhoff-Van Rhijn 48
Zelf aan het werk!	Mien Labberton 51

De vele waarderende uitlatingen over de inhoud van ons Kerstboek 1951 — dat al na korte tijd uitverkocht geraakte — gaven ons de zekerheid, dat wij op de ingeslagen weg moeten voortgaan.

Het feit, dat een groot aantal jongens en meisjes door de rubriek „Zelf aan 't werk” in actie kwam — bijna duizend inzendingen kwamen binnen en honderd boeken werden als prijs uitgereikt — stimuleerde óók onze plannen voor het uitgeven van een nieuw Kerstboek.

Hierbij bieden wij thans de Nederlandse jeugd dit nieuwe Kerstboek „Het licht schijnt overal” — 1952 aan. Opnieuw hebben de medewerkers(sters) en de uitgevers getracht een goed en verantwoord Kerstboek te brengen, met vele verhalen voor verschillende leeftijden.

En wat de „Zelf aan 't werk”-rubriek betreft: wij rekenen weer op vele inzendingen!

UITGEVERIJ PLOEGSMA.

Wat zegt Moeder tegen je?

(voor jongere kinderen)

door

H. J. W. MODDERMAN

„**E**n dat is nu Adriaan, onze jongste! Ad, vent, geef mijnheer eens een hand!” Het was Moeder die dat zei, Moeder die met haar troepje — Mies van 12, Lettie van 10, Josje van 9 en Adje van 6 jaar in de kamer van het schoolhoofd stond. Een drukke verhuisweek hadden ze achter de rug, maar nu was het dan zo ver! Mijnheer stak een grote hand uit naar het kereltje met z'n rode truitje en z'n grappige blonde kuif, en het jochie lei er aarzelend zijn kleine hand in. Even later liep hij met de zusjes achter mijnheer aan; eerst werd Mies naar de zesde klas gebracht, toen Lettie naar de vijfde en Josje naar de vierde en het allerlaatste kwam hun broertje waar hij zijn moest: in de eerste klas. Mijnheer zei alleen: „Daar is nu onze nieuweling, van wie ik U al vertelde!” en weg was hij. Een heleboel kinderen — veel meer dan op de school in het kleine dorp, waar het viertal vandaan was gekomen — keken nieuwsgierig de nieuwe jongen aan. De juffrouw stak ook al weer een hand uit: „Dàg kereltje, en vertel eens hoe jìj heet!” Dat was niet moeilijk! „Adriaan van Does!” zei hij met z'n hoge stemmetje. „Prachtig, en wat zegt Moeder tegen je?” Moeder? Had Moeder niet nèt nog gezegd: Ad, vent, geef mijnheer eens een hand! En duidelijk klonk het: „Mamma? Mamma zegt altijd tegen me: Ad, vent!” De klas begon te lachen. Ad, vent! Wie heette er nu zò?! Je kon Jan of Kees of Onno of Leonhard heten — zo heetten er wel jongens op school — maar dit... en een dikke jongen riep meteen: „Juf, wat een gekke naam, Ad, vent!!!” De nieuweling vond het niets leuk. Zou hij maar gauw zeggen, dat ze hem ook wel eens anders noemden? Adriaantje of Ad of Adje of nog wel gekker; Moeder zei soms zomaar „Dag Flip!” tegen hem en de zusjes Ukkepuk en Vader Benjamin. Maar hij durfde niet goed, misschien gingen ze dan wel wéér lachen, hè ba, was hij nog maar op z'n oude school, daar was het veel fijner! En toen zag hij de zwaaiende vinger van een meisje, die wou zeker iets zeggen. De juffrouw zag het ook. „Ja Marliesje?” zei ze, „wat is er?” Marliesje gooide haar donkere vlechtjes naar achteren, ging kaarsrecht zitten en riep blij: „Juf, bij ons op Zondagsschool is al een paar keer over hem verteld! Zo leuk!” Daar begreep niemand iets van, en Marliesje ging door: „Ja, ècht waar Juf. Al een poos geleden, toen zei Dominee: „Advent komt. Advent kun je niet zien, maar vandaag is het éérste Advent, kijk, nu branden we één kaars”. En er waren nog drie kaarsen juf, maar die werden niet aangestoken. Nou, en toen het wéér Zondag was, toen zei Dominee: „Tweede Advent”, twee kaarsen, en gisteren...”

„Laat de klas het maar eens raden!” zei de juffrouw tegen Marliesje. „Jongens, wat fijn dat Marlies dat zo goed heeft onthouden; zeggen jullie dat moeilijke woord ook eens! Ad-vent!” Alle kinderen – gelukkig, dacht Ad, nu lachen ze niet meer – riepen vrolijk: „Ad-vent, Ad-vent, Ad-vent!”

„En hoeveel kaarsen heeft Marliesje gisteren zien branden, wat denken jullie?” vroeg Juf. „Drie! Derde Ad-vent!” riepen een paar kinderen. En Marliesje, met een stralend gezichtje, knikte hun toe: „Ja hoor, drie kaarsen, en als 't wéér Zondagsschool is...” „Vier kaarsen!” juichte de klas.

Maar de juffrouw wou er meer van weten. „Heb je ook gehoord waaróm die kaarsen branden, Marliesje?” Ja, dat wist het kleine ding ook. „Ad-vent is erg fijn”, zei Dominee, „Ad-vent maakt alle mensen en kinderen blij, want Advent zegt: het wordt Kerstfeest, het Kindje Jezus komt! Maar Dominee wist het niet goed. Dominee zei: Advent komt, maar Advent kun je niet zien. Alleen de lichtjes. Nou, en dáár is Advent, fijn!” En ze wees op Adje.

Die had het niet goed gesnapt. Maar één ding begreep hij best: dat meisje vond het niet gek, als je Ad, vent heette! Juist prettig vond ze het! Dan was het misschien toch niet zó griezelig bij al die vreemde kinderen...

Die avond kon Adje maar niet in slaap komen. Alles spookte door zijn hoofd: de nieuwe school, de mijnheer, de juffrouw, de kinderen... en aldoor weer hoorde hij het stemmetje van het meisje dat Marliesje heette: Advent maakt alle mensen en kinderen blij, want Advent zegt: het wordt Kerstfeest, het Kindje Jezus komt!”

Het Kindje Jezus... daar wist Ad wel van. Moeder had hem verteld over dat kleine Kindje dat in een kribbetje lag, omdat het in een stal was geboren. En van de herdertjes die bij dat Kindje kwamen. En van de wijze mannen die de ster hadden gezien. Ad wist ook wel, dat dat Kindje later toen Hij groot was erg veel mooie dingen over God had verteld en zo lief was geweest voor alle mensen en kinderen. Ja, van het Kindje Jezus wist hij wel wat. Maar van Advent had hij vroeger nooit iets gehoord. Advent... Ad, vent... Ad... vent... En toen sliep hij in. Die nacht had Adje een fijne droom. Hij droomde, dat hij met één brandend kaarsje in zijn hand in de nieuwe klas kwam. En alle kinderen riepen: „O!!! Ad, vent! Eérste Advent, één kaarsje!” Maar ze keken net of het nog niet goed was, en toen haalde Adje nóg een kaarsje en nóg een en nóg een en toen riepen ze allemaal: Hoera! en die éne jongen, die Ad, vent zo'n rare naam had gevonden zei: „Ik vind jou toch leuk hoor, zullen we samen knikkeren?” En toen werd Ad wakker. Maar na die droom wist hij 't opeens: hij, Ad van Does, hij zou ècht Advent zijn! Hij zou met vier lichtjes in de klas komen Zondag... Zondag? Hè nee, wat dom, dan wàs er toch geen school! Nou, Zaterdag dan maar. Mamma zou wel goed vinden, dat hij wat uit zijn spaarpot haalde voor kaarsen. Zo maar vier kaarsen? Zouden die niet omvallen? Moest je ergens inzetten, wacht, er was nog klei thuis, daar maakte Josje vaak zulke leuke beestjes en poppetjes van! Daar kon hij kandelaartjes van maken! En dan zouden ze vast niet meer om hem lachen, dan vonden ze hem leuk, dan hoorde hij er bij! Juist kwam Moeder binnen, en meteen vertelde hij haar alles. Moeder vond het enig, maar ze zei:

„Dan moet je één grote, echte Advents-kandelaar maken, Ad-mijn-ventje, zo een waar vier kaarsen in worden gezet naast elkaar! Maar kaarsen zijn duur vent, die kosten wel f 1.17 het pak!” „Heb ik dat, Mamma, in m'n spaarpot?” „Ja, dat geloof ik wel.” „Dan doe ik het!”

En zo zat Adje die Dinsdagmiddag met een warm hoofd met de klei te werken. Moeder had er de natte lap, waardoor de klei niet hard werd, afgehaald en Adje rolde en sneed en kneedde en maakte ronde gaten... eindelijk was het een prachtige kandelaar geworden! Nu moest die drogen en de vrije Woensdagmiddag, toen de klei droog was, ging Ad heerlijk met verf aan 't kliederen: vuurrood werd de kandelaar, en de vier witte kaarsen die ze samen van Adjes geld hadden gekocht pasten er prachtig in. „We

brenghen hem naar de pottbakker in de stad!” zei Moeder. „Die doet hem in zijn oven en dan blijft hij hard, en hij glimt nog ook!” Dat gebeurde aan 't eind van diezelfde middag, en nog iets anders ook: bij de banketbakker kocht Adje, ook uit zijn spaarpot, nog erg leuke dingetjes, chocolaadjes in de vorm van een klokje. Want, vond hij, als hij heus alle kinderen blij moest maken, kon hij hun beter allemaal wat geven, kerstklokjes die van Kerstmis en 't Kindje Jezus zouden vertellen!

En nu was 't Vrijdag, vier uur. Adje hólde gewoon de school uit, want hij zou vlug thuiskomen en dan met Moeder de kandelaar gaan halen. Gauw, gauw naar huis, naar Mamma, naar zijn kandelaar! En dan, morgen, zou je de kinderen eens zien! Dan zouden ze niet meer vergeten dat er ook nog een jongetje in de klas zat dat geen vriendjes had en dat zich nog zo alléén voelde... een jongetje van buiten! Dan zouden ze allemaal roepen: „Ha, die Adje! Wat een reuzejongen! Hoera voor Ad, vent!!!” Morgen... „Stòmmerd, kijk dan ook uit!” Dát hoorde Adje nog, en toen hoorde hij niets meer... totdat hij met een allernaarst, misselijk en pijnlijk gevoel wakker werd in een vreemd bedje. „Mamma!” riep hij verdrietig, maar iemand die hij helemaal niet kende, met een blauwe jurk en een groot wit schort, boog zich over hem heen: „Stil maar ventje, Mamma komt zó!”

Wat was er gebeurd? Adje had zó aan zijn kandelaar gedacht, dat hij helemaal niet meer had opgelet. Zo maar, zonder achteromkijken, was hij schuin de straat overgestoken om maar gauw thuis te zijn, en juist toen was een man op een

bromfiets aan komen rijden. Die had zo gauw niet meer kunnen stoppen, Ad had een klap van het wiel gekregen, was gevallen en had zich lelijk bezeerd. Omdat het zo bloedde, had iemand hem opgenomen en naar het ziekenhuis gebracht. Daar was Ad verbonden, en omdat de dokter zei dat hij niet vervoerd

mocht worden, was hij op een bedje in de kinderzaal gelegd. Gelukkig zagen ze in zijn schooltas de woorden: Adriaan van Does, Koningsstraat 17. Toen werd Moeder gewaarschuwd.

En daar was Moeder al, gelukkig! „Ad, mijn lieve kereltje!” Meer kon Moeder niet zeggen. Wat was ze blij dat het nog zo goed was afgelopen, want dokter had dadelijk gezegd dat het niet echt ernstig was, maar dat Ad wel een paar weken heel stil moest blijven liggen. Ad was nog erg suf. Maar de volgende morgen voelde hij zich al veel beter. Het misselijke gevoel was weg, alleen hield hij nog graag zoveel mogelijk zijn ogen dicht, want het schelle licht was niet prettig. Toch had hij al wel gezien, dat er heel veel kinderen op het zaaltje lagen. „Veertien zijn er hier!” riep een meisje van een jaar of negen. „Veertien en ik ben de oudste, 't is hier best leuk, hè zuster?” „Ja Aafke, best leuk, maar Adriaantje moet nog heel rustig blijven, niet vergeten hoor!”

Adriaantje... ze wisten hier nog niet eens, hoe hij genoemd werd... opeens herinnerde hij zich alles weer, en hij schrok ervan: o-o-o-o! De Adventskandelaar!! Die wilde hij gaan halen, en toen, ja toen moest dat akelige opeens gebeurd zijn, waarvoor hij nu hier lag. Maar toen was het Vrijdag en nu had hij al een nachtje geslapen, dus... „Zuster!” riep hij, „Zuster, is het Zaterdag?” Zuster kwam naar Ads bedje toe. „Ja, jochie”, zei ze. Het is Zaterdag, twaalf uur; kijk, daar komt zuster met het eten!” Zaterdag was het dus. Nu waren de kinderen van de klas al thuis. Nu was het Kerstvacantie. En Ad, vent, was niet Advent voor ze geweest, hij was niet met z'n mooie rooie kandelaar gekomen. Nu kon het niet meer. Nu zou hij na de vakantie nog net zo alleen zijn als eerst. Niemand zou

roepen: „Ha, die Adje!” Nee, ze zouden juist roepen: „Daar is die dommerd die niet eens kan uitkijken, hij kwam onder een bromfiets! Eigen schuld!” Kleine Ad kneep zijn ogen stijf dicht. Alleen om het licht? Of was daar iets in die ogen dat de anderen niet mochten zien?

„Zeg!” hoorde hij toen een zacht stemmetje. „Zeg, jongetje, huil jij? Doet het pijn?” Adje deed zijn ogen open en keek opzij. In het bedje naast hem zat een klein meisje. Eerst dacht hij: „Dat meisje mag zitten, ik moet plat liggen, ba!” Maar toen zag hij, dat de ene arm van het meisje helemaal in een hard, wit ding zat, wat naar! „Doet dat pijn?” vroeg hij. „Nou niet meer”, was het antwoord, „maar 't is niets leuk dat ik aldoor zo moet blijven zitten, m'n arm was scheef gegroeid, weet je, die moet nou weer recht groeien. Hij zit in 't gips, zie je...” Ja, Adje zag zoiets, en hij begreep er in elk geval van dat het naar was. En nu ging hij ook op de anderen letten. Hij zag een jongetje, zowat even oud als hijzelf, die in z'n bedje zat te spelen. „Ben jij haast béter?” vroeg hij, maar het grote meisje, Aafke, zei een beetje snibbig: „Henkie? Die moet hier toch vreselijk lang blijven, nog wel tot het zomer is!” Zó lang... en hij, Adje, die zo dom was geweest, hoefde maar een paar weekjes...

Een heel kleintje van twee of drie jaar, dat aldoor stil had liggen kijken, begon opeens te huilen: „Robbie pijn! Robbie wil naar Mammie!”

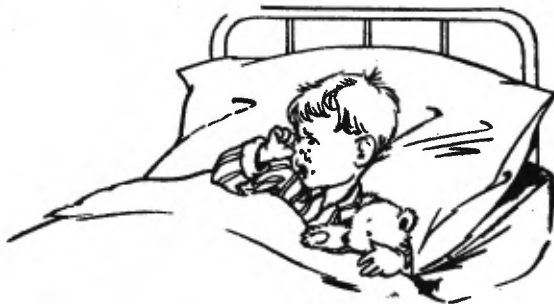
Toen dacht Adje niet meer aan de klas op school en of ze hem daar wel leuk vonden. Hij dacht aan déze kinderen. „Ad, vent, maak ze een beetje blij!”

Wat was dat? Een stem in zijn hartje? En opeens wist hij het: hier, in dit ziekenzaaltje moest zijn kandelaar staan, de prachtige rode Adventskandelaar, die vast nog bij de pottenbakker in de stad was. Morgen was het Zondag... vierde Advent... Toen riep Adje Zuster, en fluisterend maakten ze samen een mooi plannetje.

En nu was 't Zondagmiddag, half vijf. Wat was dat? De deur van het ziekenzaaltje ging open en... daar stonden Josje, Lettie en Mies. Josje stond voor de grote zusjes; in haar handen hield ze heel voorzichtig de grote, rode kandelaar, waarvan alle vier de kaarsjes brandden! Gauw deed Zuster het licht uit, en daar zongen de drie zusjes met stralende gezichtjes: „Jezus zegt, dat Hij hier van ons verwacht, dat wij zijn als kaarsjes, brandend in de nacht!”

„Kom er maar eventjes mee binnen”, zei Zuster, „'t is zóiets prachtigs, en zet hem maar in 't midden, op de tafel”. Dat deden ze, en het kleine ventje dat zo had liggen huilen riep blij: „Lichies! Robbie ziet lichies!”

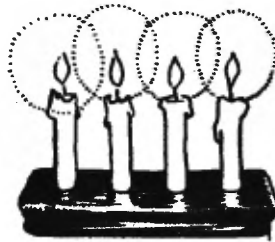
„Ja”, zei Zuster, „en nu mag onze Adje eens aan jullie vertellen wat dat voor lichtjes zijn, want Adje heeft die mooie kandelaar gemaakt! Nu, Ad?”

Hè, wat moeilijk, Ad kon opeens niet meer uit zijn woorden komen. „Datte . . . datte . . . stotterde hij. „Dat is Ad-vent!“ En toen de kinderen verbaasd keken hielp zijn grote zus Mies: „Ja, dat weet Ad al goed, de vier Zondagen voor Kerstmis noem je Advent: eerste, en tweede, en derde en vandaag is het vierde Advent. Dan kun je elke keer een kaars meer branden. En Moeder zegt wel eens: „Ad, vent!“ Toen wou Adje Advent zijn, en hij heeft die mooie kandelaar gemaakt voor de kinderen van zijn klas. Maar Adje kwam onder een bromfiets en toen kon hij de kandelaar niet aan de klas laten zien. Maar Zuster heeft Mamma opgebeld en gevraagd of we hem mee wouwen nemen, dat wou Adje.”

„En óók de chocolaadjes!“ hielp Lettie onthouden — daar zorgde zij voor! — „Kijk, zijn het niet net klokjes?“ „Net klokjes“, herhaalde Mies, „en de kinderen van jouw klas, Ad . . .“ „Die hebben er nou niks van gezien!“ viel haar broertje in. Maar nu straalden de zusjes helemaal. „Dát dacht je maar!“ riepen ze. „Wèl gezien!“ en Mies legde uit: „Ja, Josje heeft bedacht, hè Jos, dat het zo naar voor jou was dat je die mooie kandelaar voor niets had gemaakt. Toen is Lettie hem met de tram uit de stad gaan halen, helemaal alleen. En gisteren hebben we hem met ons drietjes in jouw klas gebracht, met de vier kaarsen aan! Toen heeft jouw juf aan alle kinderen verteld, dat jij die voor ze had gemaakt omdat je Ad-vent was. En ze waren zo blij en toen . . .“ Hier kon Josje zich niet langer stilhouden: „Toen ben ik met de chocolade-klokjes rondgegaan, en die vonden ze zó mooi! Ze aten ze niet eens dadelijk op! En die ene jongen vooraan — (dat was Piet, wist Ad, Piet die zijn naam zo gek had gevonden) — die zei: „Reuze van Ad! Ik wou dat-ie mijn vriendje was!“

Adje glom van plezier. Hij keek maar — naar de kandelaar met de vier vlammetjes, naar de glunderende snuitjes van de zieke kinderen, naar de chocolaadjes die klokjes waren . . . toen begreep hij iets niet. „Chocolaadjes voor de klas?“ zei hij. „Er waren er precies veertig, voor ieder kind één, en nou zijn ze hier ook?“ De zusjes keken elkaar eens aan. En toen vertelden ze, hoe ze van hun eigen zakgeld nieuwe chocolaadjes, net eendere, hadden gekocht voor de zieke kinderen. „Voor allemaal twee!“ zei Lettie, en Josje, de blijde lichtjes in haar ogen, riep: „Nou hebben wij óók een beetje Advent gemaakt.“

Wat de Ogowé vertelde

(voor iets oudere kinderen)

door

JOHAN WINKLER

Er zijn maar heel weinig rivieren die eens rustig met je kunnen praten. Meestal hebben ze het veel te druk en komen aan een kalm gesprek niet toe. Neem bijvoorbeeld de Rijn! Dag en nacht varen daar de schepen over, de raderboten en de Rijnaken en motorboten en wat niet al. En langs de oevers van de Rijn liggen tientallen steden en er rijden treinen aan de linker- en aan de rechterkant van de rivier, — neen, zo'n rivier heeft het veel te druk.

Met zo'n rivier als de Ogowé is het anders. Die heeft alle tijd om met je te praten. Niet, dat het een kleine rivier is. Hemeltje neen, zij is stukken groter, breder en langer dan de Rijn. Maar de Ogowé weet niet wat drukte is. Geen steden langs de oevers, hoogstens hier en daar een paar huisjes die een negerdorpje vormen. En wat treinen zijn, dat weet de Ogowé niet en stoomboten — ja, een hoogst enkel klein stoombootje vaart er wel eens over heen, maar dat is dan ook alles. Die Ogowé heeft alle tijd om eens een rustig praatje met je te maken. Dat moet je niet proberen als je in een *pirogue* tegen de stroom van de Ogowé

opvaart. Want dan kun je de Ogowé toch, weer niet verstaan. Waarom niet? En wat is zo'n *pirogue* eigenlijk voor een ding?

Een pirogue is een heel lange roeiboot, een soort kano, een soort uitgeholde boomstam zoals waarmee de Batavieren indertijd naar ons land moeten zijn gekomen. En daarin laat je je voortpagaaien door een paar negers. Die staan recht op in die holle boot en met hun lange roeispanten bewegen ze het vaartuig voort, een-twee, een-twee. Dat is geen makkelijk karwei en daarom vuren die negers elkaar telkens aan: dan schreeuwen ze elkaar toe van: dóórzetten, jongens! en als het schreeuwen niet helpt, bedenken ze allerlei liedjes die ze zingen gaan en waarin ze jou als blanke passagier een beetje voor de gek houden, en lachen dat ze dan doen! Ja, tegen dat geschreeuw en gekakel en tegen dat zingen en dat lachen kan de Ogowé niet op.

Die begint pas te praten als we weer terugvaren, met de stroom mee. Die stroom is zo sterk, dat je de boot rustig z'n gang kunt laten gaan. Je hoeft maar een heel klein beetje te pagaaien en dus hoeft je ook niet meer te zingen en te schreeuwen – en kijk, dan is het eindelijk een prachtige gelegenheid om met de Ogowé een babbeltje te maken. Want wat is het hier nu stil! Wat is het hier in het hartje van Afrika stil! We zijn heel, heel ver van huis en alles is hier niet alleen stil, maar ook erg vreemd. Om te beginnen: wat een hitte! Op het water gaat het nog een beetje, maar ook daar doe je er goed aan je hoed op te houden: vóór je 't weet, heb je een zonnesteek. En dan: wat lijkt die strakke blauwe hemel hier hoog! Er is geen wolkje te zien, het is alles alleen maar zon, zon en nog eens zon en hitte, hitte en nog eens hitte.

Links en rechts zie je heel in de verte de oevers van de rivier. Alleen maar bossen. Neen, bossen is het verkeerde woord. In Afrika heb je alleen maar reuzen-bossen, wouden, oerwouden. Je kunt het niet helpen, maar die wouden maken je toch wel een beetje bang, zo geheimzinnig zijn ze, zo donker en eindeloos!

En nu zijn de negers er ook maar bij gaan zitten en zachtjes drijven we met de stroom; hoe stil het nu is merk je pas goed als er in de verte een grote vogel even schreeuwt. Zo stil! En in die stilte begint de Ogowé met je te praten . . .

Pas op! zegt de Ogowé, steek je hand niet in mijn water, want dat is gevaarlijk. Wel 'ns van elektrische vissen gehoord? Nou, die kunnen je een lelijke schok geven. Houd je handen maar liever binnen boord! En pas op die tse-tse-vlieg, daar! Je zult er wel niet voor voelen om slaapziekte te krijgen, nietwaar?

Zo praat de Ogowé. En ze is blij, dat ze eindelijk eens aanspraak heeft!

Gaan jullie terug naar Lambarene? zegt ze. Dat dacht ik wel! Zo, dus je logeert een paar dagen bij de dokter, bij de „grote dokter”, zoals die negers hem noemen, bij Albert Schweitzer. Ik herinner me nog heel goed hoe hij hier de eerste keer kwam, dat was in – och, wanneer was dat ook al weer? Je moet 't me maar niet kwalijk nemen, maar zo jong ben ik nu ook niet meer – misschien wel honderd-duizend jaar. En al die jaren maar stromen en stromen, hier tussen die wouden, die minstens óók zo oud zijn! Ja, als je zo oud bent, dan wordt 'n mens – pardon, 'n rivier – wel eens vergeetachtig! Wat wou ik ook al weer zeggen? O ja, wanneer de dokter hier het eerst kwam. Nu weet ik het ineens, dat was in 1913. Hè, ik zou me zelf wel ik weet niet wat kunnen doen, dat ik dat zo gauw niet meer wist.

Want — en nu zegt de Ogowé dat ineens heel erg plechtig, heel erg *overtuigd* — want dat was toch wel een heel erg belangrijk jaar, toen die dokter Schweitzer hier kwam . . .

En dan zwijgt ze even en je hoort alleen maar wéér zo'n grote vogel die van uit de oneindige wouden over het oneindige water aan komt vliegen. Maar dan gaat ze weer verder, de Ogowé, en zegt:

Daarvóór hadden we hier allerlei ander bezoek. Negerkoningen die negers van andere stammen kwamen roven om ze aan de slavenhalers — net zulke blanke mensen als jij — te gaan verkopen. Brr, ik mag daar niet aan denken: de sterkste mannen werden weggehaald en de zwakken bleven over, misschien zijn de zwarte mensen aan mijn oevers daarom nog zo ziek, omdat alleen de zwakken toen overbleven. En later, toen kwamen hier de Fransen. Nee, nee, ik zeg geen kwaad van ze . . . neem bijvoorbeeld dat opperhoofd van ze, die Brazza, . . . die heeft hier heel het land wel veroverd, maar tot zijn eer moet ik het hem nageven, hij heeft het gedaan zonder een druppel bloed te vergieten en met de slavenjacht en de slavenhalerij was het uit en daarom . . . nee, van de Fransen zeg ik geen kwaad. Behalve die ene keer, toen ben ik nijdig op ze geweest . . .

Je merkt het dat de brave Ogowé zich opwindt, want haar golven beginnen eensklaps te rimpelen en te krullen en de negers staan op in de pirogue en roepen: Hé, hé! en moeten de boot even met moeite in de rechte koers houden.

Wat gebeurde er dan, Ogowé?

Dat zal ik je zeggen, antwoordt de Ogowé. Die goede dokter Schweitzer! Hij was hier alleen maar gekomen om de mensen te helpen. Al die zieken, hè, waar ik

't al met je over had. Niemand zorgde voor ze. Ze stierven maar — aan de slaapziekte, aan de moeraskoorts en aan nog vreselijker kwalen. Schweitzer hielp ze. Hij begon helemaal alleen met z'n vrouw en niemand anders. En hij deed alles, hij bouwde hutten voor de zieke negers en hij opereerde ze en hij gaf ze te eten en hij maakte ze beter en hij was alleen maar goed, alleen maar — hoe noemen ze dat bij jullie, mensen? o ja, hij was alleen maar een Christen. Maar toen kwam in 1914 de oorlog

en toen ontdekten de Fransen hier, dat de dokter uit de Elzas kwam en omdat die Elzas toen nog Duits was, was de dokter eigenlijk ook een Duitser en dus een vijand. En omdat — nee, laat ik me nu niet wéér opwinden — en omdat hij een vijand was, moest hij weg. En ze namen hem gevangen en zetten hem op een schip

en brachten hem naar Europa en — hoe heet dat? — o ja, ze internéerden hem. Kun je nou begrijpen, dat ik als eenzame rivier de mensen wel eens *gek* vind?

De Ogowé zwijgt even. Ze ziet 't zeker weer vóór zich: hoe het hospitaal verlaten achterbleef en niemand de zieken meer hielp. En hoe toen langzamerhand al die hutten en barakken in elkaar zakten en hoe het oerwoud over al die vernieling hééngroeide. En hoe er soms zieken van mijlen en mijlen ver naar Lambarene kwamen omdat ze dachten dat de grote dokter er nog was, maar hij was er niet meer en niemand kon hen helpen.

Ineens praat de Ogowé weer. Hij kwam weer terug! zegt ze. Het duurde tot 1924, maar hij kwam terug. En hij begon opnieuw. Hij bouwde een hospitaal, een beter hospitaal. En de zieken kwamen weer en werden beter gemaakt. Wat een geluk!

De Ogowé is zo blij als ze zich dat allemaal herinnert, dat ze ineens sneller begint te stromen en de negers, die zowaar een beetje ingedut zijn, worden er wakker van en beginnen weer te pagaaïen en te zingen.

Ik mag graag naar dat zingen luisteren, zegt de Ogowé zachtjes. Maar weet je waar ik 't liefst naar luister? Naar de dokter, als hij 's avonds laat op zijn piano speelt. Dat is wel een heel oude piano, zeggen ze, maar ik heb er nooit een andere gehoord en daarom vind ik het mooi — veel mooier dan al dat getrommel van de neger-tam-tams, want dat hoor ik nu al honderdduizend jaar en dat kan ik wel dromen. Nee, als de dokter op z'n piano speelt, dan houd ik mijn adem in, dan houd ik mij zo stil als een muisje en dan zorg ik dat mijn golven zich ook kalm houden, zodat ik geen rivier meer lijk, maar één groot, stil meer. Als de dokter speelt, die muziek van Bach, dan heb ik een gevoel dat de hemel opengaat en dat ik niet alleen luister en dat de zieke negers in het hospitaal niet alleen luisteren en niet alleen de antilopen en de pelikanen, maar ook de engelen die zich om die open hemel verdringen, — zo mooi is dat!

De Ogowé krijgt, als ze dat vertelt, zowaar tranen in haar ogen, maar gelukkig merk je het niet, omdat ze toch al zo nat is. Trouwens, foei! moet zo'n oude rivier nu zowaar beginnen te huilen? Gelukkig, het is weer gauw voorbij en nu kan ze weer rustig verder praten . . .

Een paar keer, zegt ze, ging de dokter weer weg. Met dat akelige stoombootje, dat twee keer in de week op mijn rug kabaal komt schoppen. En een angst dat ik uitstond, als hij weg ging! Maar hij kwam altijd weer terug en een van z'n pelikanen heeft me verteld dat ik me ook niet bang hoeft te maken als hij vertrekt. Dan gaat hij naar die verre blanke landen van jullie om daar te spelen, op orgels, nog mooier dan z'n piano hier, en om geld mee te nemen dat hij nodig heeft om weer nieuwe hutten en barakken voor z'n zieke negers te bouwen. Vijfduizend zieken in het jaar, daar is wat voor nodig! Maar wat praat ik allemaal, dat weet je natuurlijk zelf óók! Je logeert hier immers bij hem! Was je blij toen je hem zag? Ja, dat kan ik mij voorstellen . . . en hoe ben je hier gekomen? Hm! met dat vliegtuig, dat hier eens in de week over heen komt? Zo! Mooi is dat! Zo'n oude rivier is jullie dus niet goed genoeg en niet gauw genoeg, nou moet het al door de lucht. Enfin, de dokter is wijzer, die waagt zich niet in zo'n ijzeren reuzenpelikaan. Wat moet een man van zeven en zeventig ook z'n leven wagen! We

kunnen hem namelijk nog niet missen, weet je. We — daar bedoel ik natuurlijk me zelf niet mee, maar wel die zieke negers. Heb je ze gezien?

Ja, beste Ogowé, ik heb ze gezien — al die arme mensen met hun vreselijke kwalen, die mensen met hun barre koortsen en hun wonden en hun zweren en hun vergroeide ledematen. En die tweehonderd melaatsen, die óók al naar de grote dokter gekomen en gebracht zijn, omdat hij altijd wel weet hoe ze toch nog geholpen kunnen worden. Hij en de dokters die met hem meewerken en de verpleegsters die altijd met hem klaar staan, of het dag is of nacht. En als je al die ellende ziet, dan word-je bang en dan zeg je: wat een hel, en zou maar het liefst weglopen. Maar als je de liefde ziet waarmee Schweitzer en zijn helpers die ellendigen tegemoet treden en als je ziet hoe blij en opgewekt ieder in Lambarene zijn werk doet, dan lóóp je niet meer weg en dan bèn je niet meer bang en dan zeg je: ja, 't is hier wel een hel maar 't is tegelijk een hemel.

Zo is het, zegt de Ogowé, en ze zwijgt na dat: zo is het! Ze zwijgt, alsof ze er over nadenkt, over die hel en over die hemel. Maar dan rukt ze zich zelf uit haar gedachten en zegt: Hé, zou je die negers van je niet eens wakker porren? Ze zijn al weer ingedoezeld en kijk, dáár! om de hoek, daar is het hospitaal!

En nu por ik de negers inderdaad wakker. Kom jongens, pagaa! me netjes naar de kant, de dokter staat te wachten!

En daar slaan ze met hun roeispanten in het water en ze roepen weer: heil en ze roepen weer: hol en ze zingen weer om zich zelf aan te sporen en ze maken zo'n kabaal, dat ik de Ogowé niet meer hoor, — alleen nog maar een kort: Dag! dat de rivier me ten afscheid toeroept.

De dokter helpt me aan de kant de wal opstappen. Zeven en zeventig jaar! En nog zo sterk. Zo ongebroken. Een reus. Een onvermoeibaar man.

„Hoe heb je 't gehad op onze Ogowé?” vraagt hij.

„Hele gesprekken heb ik met haar gevoerd, dokter!”

Schweitzer kijkt me verbaasd aan.

„Gesprekken? Met de rivier? Je hebt toch geen zonnesteek? En ik heb je nog zo gezegd, dat je hier nooit in de hitte je hoed mag afzetten!”

Het schrift van de hofjesoma

door

GERA JANSMA-VAN SCHOUWENBURG

Ziezo, nu schoot ze op. Dineke streek met een stoffige hand een krul van haar voorhoofd. 't Gaf niets, hij sprong meteen weer terug, net zo ongeduldig als Dineke zelf.

Ze zat in haar kamer, op de grond voor haar boekenkastje. Oude kaftjes en losse papieren slingerden overal om haar heen, een grote gele stofdoek lag vergeten in een hoek. „Dat is nu eens een mooi werkje voor de Kerstvacantie”, had Mams verleden week gezegd, „het boekenkastje opruimen.” Dineke had zich er niet erg dik om gemaakt. 't Was zo ver nog niet! Maar voor ze het wist was de vakantie begonnen, en zat ze er aan vast. O ja, 't was een reuze bende in haar kastje, dat moest ze eerlijk toegeven. Ze vond het eigenlijk wel gezellig, zo'n rommeltje. Jammer, dat haar moeder er niet zo over dacht.

Bons, met een plof pootte ze een stapeltje boeken op de tweede plank. Die was nu ook vol. Toch wel keurig, twee van die nette rijen. Voldaan schoof ze een eindje achteruit om haar werk te bekijken. De onderste plank nog, dan was 't klaar. Zou ze die eigenlijk wel doen? 't Was nu welletjes, ze had er schoon genoeg van. Die boeken onderop waren niet eens van haar, allemaal ouderwetse jongens- en meisjesboeken van vroeger. Zeker van Paps en Mams toen ze klein waren. Dineke schoot in de lach. Ze zag haar vader al in een kort broekje en Mams met stijve vlechtjes en geweldig grote strikken! Ze voelde eens even aan haar eigen kortgeknipte krullen.

„Dineke, ben je al klaar?” klonk er van beneden. „Joe, bijna!” Ze schrok, zat ze daar eventjes te suffen! „Er staat chocola voor je”, riep Mams nog en verdween weer. Dineke zuchtte, toen, met een flink gebaar, schoof ze een hele rij stoffige

boeken van de laatste plank op de grond. Vooruit, die dan ook nog maar. Een paar halen met de stofdoek en dan alles er weer in. Dat ging langzamer, met twee of drie boeken tegelijk. Maar na een paar minuten was het kastje onherkenbaar geworden. „Ben benieuwd hoe lang het zo blijft”, mompelde Dineke, terwijl ze om zich heen graaide naar oude papieren. Nu deze rommel in de prullemand en klaar is Kees. Ze liet het vrachtje uit haar armen glijden.

Plof, zachtjes kwam er iets op de bodem neer. Dat kon geen papiertje zijn. Dineke bukte zich. Ze had al eens eerder iets weggegooid tegelijk met andere dingen. Voor de zekerheid grabbelde ze even door de mand. Daar had ze het. 't Was maar een dun oud schrift met een verschoten blauw-grijs kastje. Bijna liet ze het weer vallen, toen ze het witte etiket zag. „Knipsels” stond er op. Nieuwsgierig sloeg ze het schrift open. Op de bladzijden waren krantenuitknipsels geplakt, twee kolommen naast elkaar. Dineke was teleurgesteld. Ze had gehoopt dat er foto's in zouden staan van de Koningin, van vroeger. Zelf spaarde ze alle foto's van het Koninklijk Huis, die in de krant kwamen. Dit leken wel korte verhalen. Ze waren helemaal geel geworden en soms was er een stuk afgescheurd. Een enkele keer stond er boven: „Voor de Kinderen”, onder elk stuk stond de naam van de schrijfster: tante Lize.

De kop chocola! Plotseling dacht Dineke er aan. Die zou wel koud geworden zijn. Jammer, 't was juist zo gezellig, 's morgens in de vakantie zo'n dampend bakje troost. Ze legde het schrift op haar tafeltje en rende naar beneden.

„Mams, wie is tante Lize?” vroeg ze in de huiskamer. „We hebben geen tante Lize in de familie”, zei Mams, „waarom vraag je dat?” Toen ze hoorde van het oude schrift begreep ze 't ineens. „O, je hebt een schrift van Oma gevonden. Wat zal ze daar blij mee zijn, ze was het al zo lang kwijt. Ja, vroeger schreef ze wel eens kinderverhalen en „tante Lize” was haar schuilnaam”. Nu ging Dineke een licht op: „de hofjesoma zeker?” „Precies”, lachte Mams. Zo noemden ze de grootmoeder altijd, die de laatste jaren op een hofje woonde.

's Avonds in bed mocht Dineke ter ere van de vakantie nog een kwartiertje lezen. Ze pakte Oma's schrift van het tafeltje. Grappig, zoiets ouds en vergeelds, en de

spelling was zo ouderwets, -sch aan 't eind van een lettergreep en dubbele o's en e's. Dan was het nu toch makkelijker. Niks geen gezeur met de of den. Ze las een paar stukjes, tot het licht werd uitgedraaid.

In het donker lag ze te staren. Oma had haar nooit verteld dat ze vroeger verhalen schreef. Daar moest ze toch nog eens meer van weten. Haar grootmoeder was zo'n grappig oud dametje. Ze had een rimpelgezichtje met een klein beetje wit haar en een wrat precies op de punt van haar neus. Haar ogen glinsterden van plezier. Ze hield ook nog zo van alle dingen om haar heen, en vooral van het kleine hofje. Er waren er veel in de stad. De poortjes waren overal tussen de huizen verscholen. Iedereen liep er eigenlijk voorbij. Alleen 's zomers hadden ze veel bekijks van buitenlanders, die ijverig in een boekje tuurden waar de bezienswaardigheden in beschreven stonden.

Dineke werd slaperig, haar ogen gingen zachtjesaan dicht. Ze dacht aan Oma en 't hofje en 't schrift. Ze zag die laatste zin weer staan, die ze las net voor 't licht uitging. „Iedere dag mag je blij zijn om het Kerstfeest”, stond er.

„Iedere dag...” mompelde Dineke, „weet je wat ik doen zal met Kerst?...” 'Toen viel ze in slaap en droomde van de hofjesoma met haar vriendelijk lachende ogen.

't Was Kerstfeest. Aan de koffietafel vroeg Paps wat iedereen 's middags voor plannen had, voordat ze met elkaar bij de Kerstboom een verhaal zouden lezen. Dineke wilde naar Oma in het hofje. Dan nam ze de hond mee op de wandeling. „De oude juffrouw gaat naar een hofje, daar hoor je nu net”, plaagde een van de broers. „Nou zeg, je mag wel oppassen met alle katten”, voegde een ander er aan toe. Dineke was hun grapjes wel gewend en trok zich er niets van aan. „Poeh, er zitten nogal veel poesen te zonnen in December”, gaf ze terug. 't Was waar, 's zomers hoefde je Bobbie niet mee te nemen, want dan ontstonden er reuze dierenruziës.

Na tafel trok ze een warme jas aan; stevige wanten waren ook nodig, want het was flink koud buiten. Toen ze de deur opendeed kwam een scherpe wind haar al tegemoet. Wacht, nu moest ze niets vergeten. Binnen frommelde ze een kra-kerig pakje in haar zak. Daarvoor ging ze juist naar Oma!

„Kom Bob, straks moet je aan de lijn.” Weg holde het tweetal.

Dinekes ouders woonden aan de rand van de stad en de hofjes lagen in het oude centrum. Het was rustig in de straten. In veel huizen brandden de lampen al. 't Was ook zo'n donkere dag vandaag. Dineke hield er wel van. Het gaf iets vrolijks, al die lichtjes die naar buiten schenen. Zo voelde ze zichzelf ook, net of er binnen in haar een lampje was, dat warm maakte en blij. „Blij met Kerstfeest”. Ze voelde eens even in haar zak, ja, 't zat er nog. Ongemerkt was ze bij een bekend grachtje gekomen. „Bobbie, hierkomen!” Ze pakte hem bij de halsband en haakte de leren riem vast. „Zo, en nou rustig zijn bij Oma!” Ze gingen een hoog bruggetje over. Daar had je het poortje al. Er was een steen boven de ingang gemetseld:

't Hofken van Anna van Hooghstraeten

Anno 1656.

Jonge, al bijna driehonderd jaar oud. Hoeveel vrouwtjes zouden er in die tijd

Kleurplaat, behorende bij „Het Licht schijnt overal” 1952
(zie de toelichting in de rubriek „Zelf aan het werk”).

wel gewoond hebben? Dineke trok Bobbie mee door het donkere gangetje. Hij voelde er meer voor buiten te blijven. Op het binnenpleintje was het rustig. In het midden stond een oude pomp met een koperen tuit. Om het pleintje met de rode en gele tegeltjes lagen de kleine huisjes van het hofje. De groene bloembakken op de vensterbanken waren nu leeg. In het voorjaar werden de geraniums er weer in gezet. Dineke wilde Oma meteen verrassen. Ze lette niet erg op de hond en haalde het pakje uit haar zak. Maar Bobbie had iets zien bewegen, achter op het pleintje. Met een ruk trok hij zich los, en vóór Dineke er op bedacht was rende hij luid blaffend het hofje op. Weg was de stilte. Vol schrik holde Dineke achter de blaffer aan: „Bobbie hier! Bobbie!” Als er maar geen kat was. Bobbie was zo wild altijd. In haar angst om Bobbie keek ze niet waar ze liep. Ze struikelde bij een van de hekjes en holde verder. Een klein pakje bleef op de grond liggen.

„Bobbie toch!” Daar had ze hem, net op tijd. Een zwarte poes stond met een hoge rug te blazen. Dineke greep de hond bij zijn halsband. Hij was zo wild dat ze hem nauwelijks baas kon. „Kom maar gauw, kind”, klonk een bekende stem. Oma gaf Bobbie een tik op zijn neus en trok haar kleindochter bij de arm haar huisje in. De bewoonsters van het hofje, die verschrikt door het lawaai naar buiten waren gekomen, verdwenen een voor een naar binnen. De rust keerde weer. Maar op nummer tien ging het niet zo vlug. Bobbie zat schuld bewust onder Oma's theekastje. Dineke trilde nog van alle angst. Oma zette gauw een kopje thee. Dat zou wel goed doen, dacht ze. Ze begreep er helemaal niets van, toen Dineke zenuwachtig in haar jaszakken zocht en plotseling in snikken uitbarstte. „Kindje toch, wat heb je?” Een oude hand streek zachtjes over de blonde krullen. „Het schrift is weg, het schrift...”, huilde Dineke. Al Oma's troostwoordjes

hielpen niet. Pas toen ze met horten en stoten vertelde wat er aan de hand was, bedaarde ze wat . . .

Met roodbehuilde ogen zat Dineke bij de Kerstboom. Samen met Oma had ze nog gezocht op het hofje. Maar het schrift was niet terechtgekomen. Oma was mee gelopen naar huis. Ze had Dineke onderweg getroost. Zo heel erg was 't niet van dat oude schrift. Ze had niet eens geweten dat het er was. Dineke hoefde niet zo teleurgesteld te zijn, en de schrik met Bobbie was ook voorbij!

Nu zat de hele familie te luisteren naar 't verhaal dat Paps vertelde. Maar Dinekes gedachten dwaalden af. 't Was toch wel jammer geweest, en wat gek dat het schrift helemaal weg was.

Tingeling! Er klonk een zacht trekje aan de bel. „Lees maar door, Paps”, zei een van de jongens. Maar Mams ging toch even kijken. Het duurde een paar minuten voor ze terug kwam, er klonken stemmen. „Er is iemand voor Oma, en voor Dineke”. Mams keek geheimzinnig de kamer in. „Iemand van 't hofje”. Verlegen schoof er een oud vrouwtje binnen. Verbaasd keek Dineke op. Ze kende deze juffrouw niet eens, waarom moest ze háár hebben?” „Ach, juffrouw Punt”, zei Oma, „hoe komt U hier? Gaat U gauw zitten”. Het vrouwtje knikte eens en keek rond naar alle verwonderde gezichten. Toen ze Dineke zag knikte ze nog eens. „Ja ziet U”, begon ze, „ik woon ook op

het hofje en ik ben helemaal alleen. Vandaag was ik een beetje verdrietig, omdat er helemaal niemand kwam. Andere jaren was mijn zoon er altijd, maar die woont nu zo ver. Dan is het zo stil, juist met de Kerstdagen. Toen ik vanmiddag van mijn wandelingetje terugkwam, vond ik een pakje bij mijn hek. Ik dacht dat het voor mij was. Er zat een schrift in en daarin heb ik zitten lezen, tot ik van buurvrouw hoorde dat U het verloren had”. Ze keek Dineke aan, maakte toen haar tas open en haalde er Oma's schrift uit. „Ja, ziet U”, zei juffrouw Punt weer, en ook een beetje verlegen, „ik las dat je iedere dag blij mag zijn om het Kerstfeest”. Ze sloeg het schrift open. „Dat heeft me zo geholpen vandaag, want ik was het vergeten, blij te zijn om Kerstfeest. Enne, U heeft het schrift verloren, maar U zal toch ook wel blij willen zijn. Hier heeft U het terug”.

Met een kleur van blijdschap pakte Dineke het verschoten, blauwe schrift aan. Toen gaf ze het aan Oma. Oma gaf haar een zoen, lachte en . . . gaf het weer aan juffrouw Punt terug. „Hier, nou mag U het houden”.

Iedereen begon vrolijk te lachen, en Bobbie, die ondeugd, kwispelstaartte van pret . . .

Hoe een Chinese jongen het Kerstfeest leerde begrijpen

(voor iets oudere kinderen) door

J. E. KUIPER

In het kleine, Chinese dorp was iedereen het erover eens: de derde zoon van Li-Landbouwer was een ongelukskind. En dat was heel verschrikkelijk: veel erger dan wanneer hij lelijk, arm of ondeugend geweest was. Want voor ongelukskinderen zijn alle mensen bang en ze leren hun zoons en dochtertjes, dat ze met zo'n kind niet mogen omgaan. De Chinezen geloven, dat alle akelige dingen die er gebeuren veroorzaakt worden door boze geesten. En dat er een God is die machtiger is dan alle verdriet en alle boosheid tezamen, daar hebben ze nooit van gehoord.

Nee, die boze geesten zijn sterk en machtig en wie door een toeval of een onvoorzichtigheid met ze in aanraking komt, raakt ze eigenlijk nooit meer kwijt. Ze blijven om hem heen zweven, ze plagen hem elk ogenblik en wie zich met hen bemoeit loopt gevaar dat de boze geesten hem ook te pakken krijgen. Dus iedereen gaat hun uit de weg.

En zo'n ongelukskind was Li's derde zoon; want er waren, kort na zijn geboorte, wonderlijke dingen met hem gebeurd. De rivier, die dicht voorbij het dorpje stroomde, was dat jaar buiten zijn oevers getreden, de mensen hadden moeten vluchten en maandenlang hadden ze in een tentenkamp gewoond, dicht bij een grote stad en daar hadden ze de vreselijkste honger geleden en velen waren er ziek geworden en gestorven.

Ook de kinderen van Li waren ziek geworden en hijzelf, zijn vrouw en zijn moeder die bij hem inwoonde, waren zo zwak, dat ze bijna niet meer konden lopen. En toen, op een dag, was er iets heel vreemds gebeurd. Zonderlinge wezens waren naar het tentenkamp gekomen. Het waren mensen,

want ze liepen op twee benen, maar hun huid was akelig, spookachtig wit, hun neuzen waren lang en op hun hoofd hadden ze iets dat meer op warrig, geel stro dan op het mooie, zwarte haar geleek, dat de Chinezen dragen. De mensen die hen zagen begonnen te gillen van angst en wie kon liep hard weg, maar de meesten waren daar te zwak en te ziek voor.

En toen begon een Chinese jongen, die met de spookachtige wezens meegekomen was en die de gekke klanken, die ze uitstootten, scheen te kunnen verstaan, de mensen uit te leggen wat er aan de hand was. De witte mensen waren gekomen omdat ze de vluchtelingen wilden helpen. Ze boden aan, zwakke en zieke kinderen mee te nemen naar hun huis en ze daar te verzorgen, tot de mensen naar hun dorp konden terug keren.

Natuurlijk wilden de meeste Chinezen daar niet van horen. Maar Li's vrouw, die te ziek was om nog goed te weten wat ze deed, had haar derde zoontje, dat pas een paar weken oud was, meegegeven. „Het sterft toch”, had ze gedacht en geen ogenblik hadden zij of haar man verwacht, dat ze het kindje ooit zouden weerzien.

Maar dat was anders uitgekomen. Toen er bericht gekomen was dat de rivier weer naar zijn bedding was teruggekeerd en alle dorpelingen zich haastten om hun dorp te herbouwen en hun akkers opnieuw te gaan beploegen, hadden de vreemde wezens de kinderen teruggebracht, goed gevoed en verzorgd. Ze hadden geen betaling gevraagd, ze hadden alleen geprobeerd de ouders iets te vertellen over een man, die heel lang geleden in een ver land geleefd moest hebben en die hun geleerd had voor zieke kinderen te zorgen, ook als het hun eigen kinderen niet waren. Niemand had er wat van begrepen en niemand had ook tijd gehad er naar te luisteren: ze hadden het veel te druk.

Later werd er over die griezelige mensen en hun vreemd gedrag zelden meer gesproken. Maar de kinderen die in hun handen geweest waren werden als ongeluiskinderen beschouwd. En een van die kinderen was de derde zoon van Li-Landbouwer. Hij was nu acht jaar oud en natuurlijk wist hij niets meer van wat er met hem gebeurd was toen hij nog niet eens lopen of praten kon. Maar dat hij anders was dan anderen, dat de jongens van zijn leeftijd wegliepen als ze hem zagen aankomen en dat zelfs zijn eigen broers niet met hem speelden, dat wist hij heel goed.

En het allerergste was wel, dat zelfs zijn moeder bang voor hem scheen te zijn en nooit zoveel zorg voor hem had als voor haar andere kinderen. Vooral sinds zij nog een klein kindje gekregen had, een vierde zoon, keek ze nauwelijks meer naar hem om.

Toch was hij niet lelijk of zwak of dom, dit ongeluiskind. En omdat niemand ooit met hem praatte, of hem mee liet spelen, had hij veel tijd om na te denken. Hij keek naar de kippen, die op het stoffige erf van zijn vader rondscharrelden. Als de kloek kuikens had, zorgde ze daarvoor, de hele dag: zij zocht voedsel voor ze, ze verdedigde ze, zelfs tegen de hond, die wel tien keer groter was dan zij, en als het avond was, liet ze de kleine diertjes onder haar vleugels schuilen.

Hij keek ook naar de koe, die elk jaar een kalfje bij zich had. Vertrouwelijk kroop zo'n klein diertje tegen haar aan en ze likte het en loeide klagelijk, als

ze het beestje niet zag. Zelfs het varken, dat toch het vuilste en plompste dier was van de hele boerderij, zorgde voor haar biggetjes en was er goed voor. En de reigers, die in het riet langs de rivier leefden — de rivier die jaren geleden overstroomd was en daardoor het begin was geweest van zijn ongeluk — maakten voor hun eieren kunstige nesten en als er jongen uit de eieren waren gekomen, voerden vader en moeder vogel ze met eindeloos geduld.

Naar al die dingen keek het ongelukskind en dikwijls had hij zich afgevraagd, of er ooit iemand zou zijn, om voor hem te zorgen en hem liefde te bewijzen.

Maar waar kon hij op hopen, als zijn eigen vader en moeder onverschillig voor hem waren?

Op een dag stond Li's derde zoon lusteloos tegen een muurtje in de dorpsstraat. Opeens werd hij opgeschrikt door een ongewoon geluid, en het volgend ogenblik zag hij een prachtige draagkoets aankomen, waar een deftige dikke heer in zat. Vlak bij hem stonden de dragers stil, de dikke heer leunde naar buiten en vroeg:

„Zeg eens, jongen, kun jij me ook vertellen waar de boerderij is van Li-Landbouwer?”

De doffe ogen van de jongen lichtten op. Hij durfde niets zeggen, maar hij maakte een buiging en begon in de richting van zijn vaders boerderij te lopen. Een paar minuten later werd de mooie koets het erf van zijn vaders huis opgedragen.

Dat gaf een opschudding! Iedereen schrok.

Maar opeens kwam de grootmoeder naar voren; ze begon in haar handen te klappen, te lachen en haar oude hoofdje te schudden of het er af moest. „Kijk eens aan, kijk eens aan!” riep ze, „daar is mijn zoon, mijn derde zoon, die jaren geleden uit het dorp is weggegaan. En kijk eens, hoe deftig en hoe dik hij is geworden!”

En nu kwam ook de moeder naar voren, zij nam haar vierde zoon op de arm en ging de vreemdeling beleefd tegemoet, en ze beval de derde zoon vlug naar de akker te lopen, waar zijn vader en de beide oudste broers aan het werk waren.

Dus draafde het ongelukskind weg, zo hard als zijn magere benen hem dragen konden, want hij wilde gauw terug zijn om te horen wat de deftige, dikke vreemdeling kwam doen. Maar het liep hem tegen: vader en de twee broers haastten zich naar huis zodra ze de boodschap gehoord hadden en ze bevalen de derde zoon, de buffel naar huis te brengen, waarmee ze aan het werk waren geweest.

Dat was een tijdrovend werkje, want de buffel wist niets van bezoek en had geen haast. Zo kwam het, dat vader al met de vreemde heer, die zijn broer scheen te zijn, zat thee te drinken, toen de derde zoon eindelijk de keuken binnen kwam. Bedremmeld bleef hij bij de deur staan en luisterde naar het gesprek van de twee mannen. De deftige, dikke heer vertelde van zijn avonturen: lang geleden

was hij uit dit dorp weggegaan naar de stad. Daar had hij eerst grote moeilijkheden beleefd, maar nu had hij een eigen schilderswerkplaats, waar drie gezellen en vele leerlingen werkten. „Maar ik heb geen zoon” vertelde hij, „aan wie ik later mijn zaak kan overlaten en ik wil hem liever niet aan een vreemde geven. Jij hebt vier zonen, hoor ik: kun je er mij een afstaan? dan zal ik hem opvoeden, zodat hij later mijn erfgenaam kan worden”.

„Natuurlijk kan dat, natuurlijk, natuurlijk!” riep de oude moeder en klapte in de handen. „Waarom zouden de zonen van de een ook niet de zonen van de ander zijn? Jullie zijn broers en het zou jammer zijn als het bedrijf, dat de een heeft opgebouwd, niet aan de zoon van de ander, maar aan een vreemde kwam”.

Maar de jonge moeder, die bij het vuur stond en bezig was een maaltijd voor de gast klaar te maken, keek angstig om. Wie van haar kinderen zou de vreemde willen meenemen?

„Wij hebben vier zonen, dat is waar”, zei ze zacht. „Maar de vierde is te klein, hij kan nog niet eens lopen”.

„En de eerste zoon kan ik natuurlijk niet weg laten gaan”, zei de vader en keek vol trots naar zijn oudste, een flinke jongen van twaalf jaar. „Hij zal later de boerderij krijgen”.

„Maar mij kunt u meenemen”, riep de tweede zoon, die altijd vrolijk en vol grappen was. „Ik wil graag naar de stad, daar werken de mensen niet zo hard en daar kun je 's avonds plezier maken!” Zijn ogen glinsterden en hij klapte in de handen.

Maar de oom keek streng naar hem door de spleetjes van zijn halfdichtgeknepen ogen en zei: „Die jongen spreekt, voordat hem iets gevraagd wordt.”

De tweede zoon boog het hoofd en ook de ouders zwegen. Ze schaamden zich, dat de deftige, dikke oom zo ontevreden was over de opvoeding, die de jongen bij hen gekregen had. Maar opeens begon de grootmoeder weer te lachen en in de handen te klappen. „Ik weet het, ik weet het!” riep ze blij. „Jij bent mijn derde zoon, natuurlijk moet je de derde zoon van je broer meenemen. De derde zoon neemt de derde zoon, natuurlijk!”

En nu begreep niemand waarom daaraan niet dadelijk was gedacht. Waarom zou de derde zoon niet meegaan? De oom, die vreemd was in dit dorp, wist immers niet, dat het een ongelukskind was.

Iedereen was met deze oplossing tevreden. Behalve de tweede zoon, die zelf graag naar de stad had willen gaan,

maar niets meer durfde zeggen.

Ook de derde zoon zelf durfde niets zeggen. Het kwam niet in hem op, tegen te spreken. Maar wel zochten even zijn ogen het gezicht van

zijn moeder: zou het haar een heel klein beetje verdriet doen, dat hij van haar wegging?

Maar op haar gezicht was geen enkel spoor van droefheid te ontdekken.

Chineze schilderijen zien er heel anders uit dan Europese. Bij ons wordt op een stuk doek — gewoonlijk linnen — geschilderd, dat strak gespannen is over een raampje van hout en als het schilderij af is, wordt er een lijst omheen gemaakt, zodat het aan de muur kan worden opgehangen. En daar blijft het hangen, jaren achtereen.

De Chinezen schilderen op een strook perkament of zij, die van boven en van onderen aan een ronde stok bevestigd is, zo, dat het schilderij kan worden opgerold. En het wordt gewoonlijk ook opgerold bewaard, en alleen opgehangen als er feest is of als er een voorname gast op bezoek komt. Is het schilderij opgehangen, dan komen de mensen er stil omheen zitten om het goed te bekijken, ze praten er over, uiten hun bewondering en danken de gastheer, die hun op het genoeg van het zien onthaald heeft. Daarna wordt het schilderij weer opgerold en weggeborgen, zodat het nooit iets gewoons wordt, waar niemand meer op let. Ook de afbeeldingen op een kunstwerk zijn in het Oosten anders dan bij ons. Dikwijls is op een grote lap niets anders te zien dan een enkele bloem, of een boom, of een enkel dier, of er staat een menselijke gestalte op, terwijl de achtergrond met een paar lijnen is aangegeven. Maar zo'n enkele figuur is met zoveel zorg uitgebeeld, dat mensen, die er naar kijken, menen dat ze voor het eerst in hun leven een bloem, of een boom, of een mens zien. „Wij wisten niet, dat het zó mooi zijn kon”, zeggen ze dan fluisterend.

Zo dacht de derde zoon van Li-Landbouwer, die in de werkplaats van zijn oom „de kleine Li” genoemd werd, er ook over. De hele dag was hij druk in de weer. Hij moest de vloer vegen van de winkel en de werkplaats. Hij moest bij de deur staan als er klanten kwamen en ze met een diepe buiging begroeten. Als ze lang bleven moest hij een krukje voor ze halen om op te zitten en thee voor ze zetten. Maar 's avonds, als de knechts en de leerlingen weg waren, bekeek hij nog eens, een voor een, de prachtige schilderwerken, die overdag gemaakt waren. Zulke mooie bloemen kon je alleen in je dromen zien. En de haan, die op het erf van zijn vader heen en weer stapte, was niet zo trots en statig als deze. En als je lang naar de reigers keek, die de oudste knecht aan het schilderen was, dan leek het, of je de avondwind geheimzinnig hoorde ruisen door het riet, waartussen ze stonden. En toch, dacht kleine Li: als ik ooit zelf mag schilderen, wil ik iets anders uitbeelden. Iets, dat nog mooier en ook nog geheimzinniger is dan de kleuren en vormen van deze kunstwerken.

Heimelijk begon hij zich te oefenen in het tekenen en toen hij merkte, dat het weergeven van een bloem of een dier hem lukte, vroeg hij zijn oom, op perkament te mogen schilderen. Het was

de eerste keer in zijn leven, dat hij iets vroeg, en hij deed het zo zachtjes, dat de dikke schilder het nauwelijks verstaan kon. Maar toen hij begreep, wat zijn neefje wilde, liet hij de jongen zijn gang gaan. En toen hij het eerste schilderstukje van de kleine Li zag, sloeg hij de handen ineen van vreugde.

„Kijk eens aan, kijk eens aan!” riep hij. „De zoon van mijn broer de landbouwer is niet zo dom als men wel zou denken!”

Dat was het gelukkigste ogenblik dat kleine Li ooit beleefd had.

Maar zijn tante, de vrouw van Li, de schilder, was ontevreden over het plan van haar man, een neefje als zoon aan te nemen. „Laten we de zaak toch verkopen en stil gaan leven”, had zij dikwijls gezegd. En de knechts van Li hadden met schuine blikken naar de boerenjongen gekeken. Moest dat hun baas worden?

„Als die de klanten ontvangen moet”, spotten ze, „blijft hij ze met open mond aankijken, tot ze van verbazing de winkel weer uitlopen. Dan zullen we dus weinig verdienen”.

En nu ze merkten, dat de jongen iets kon, werden ze nog jaloers ook.

„Dat zo'n boerenkinkeltje zo goed kan tekenen, is niet natuurlijk”, zeiden ze tegen elkaar. „Misschien is er wel toverij in het spel”.

En juist in die dagen kwam er toevallig iemand in de winkel uit het dorpje van Li-Landbouwer.

Meteen herkende hij de jongen. „Wel, wel”, riep hij, „hebben jullie dat ongelukskind hier in de zaak? Dan zullen er wel gauw veel akelige dingen gebeuren!” En uitvoerig beschreef hij, wat er met Li's derde zoon gebeurd was, kort na zijn geboorte.

Van die dag af kreeg het ongelukskind van alles de schuld, wat er in de winkel en de werkplaats mis ging. Verliet een klant de zaak, zonder er iets gekocht te hebben, viel er een potje met verf om, bedierf een van de knechts een kunstwerk, waaraan hij bezig was of toonde de dikke schilder Li een slecht humeur, dan keken de mannen en de jongens elkaar veelbetekenend aan.

„Zie je wel”, zeiden ze tegen elkaar. „Er is een ongelukskind in ons midden!”

Oom Li merkte niets van dat alles, hij was te druk bezig met andere dingen. Maar kleine Li merkte het best: zo hadden de mensen in het dorp en zijn eigen ouders en broers hem ook behandeld. En hij spande al zijn krachten in om verandering in zijn toestand te brengen.

Hij nam zich voor iets moois te maken. Een schilderij, waarop uitgebeeld was, wat hij het mooiste vond op de gehele wereld.

En op een nacht, toen de anderen sliepen, ging hij heel alleen aan het werk. Hij zat in de werkplaats, waar een klein lampje brandde, nam een grote lap zij en begon te schilderen.

Alles, wat hij mooi vond, kwam er op. Een kloek met kuikentjes, een koe, die haar kalfje likte, reigers, die een nest bouwden en daartussen in, ergens waar je het heel goed zien kon, een moeder met een kindje. Dat moest het mooiste worden van allemaal!

De hele nacht werkte hij door. De kostbare zijden lap kwam vol figuren, zo

vol als nooit een Chinees schilderij is. En alles stond kris-kras door elkaar heen. Maar de kleine Li keek ernaar vol verrukking: hij dacht, dat iedereen zou begrijpen wat hij met zijn tekening bedoelde:

Tegen de morgen viel hij in slaap. En toen hij wakker werd, stond de oudste knecht naast hem en de leerjongens stonden in een kring om hem heen.

„Kijk eens wat dat ongelukskind gedaan heeft!” schreeuwde de oudste knecht. „De mooiste lap zij heeft hij bedorven. Hij wil ons belachelijk maken door zó iets lelijks te schilderen!” „Natuurlijk heeft hij dat expres gedaan!” riepen de anderen. „Hij is immers in de macht geweest van boze geesten? Daarom kan hij nooit iets anders dan kwaad doen. Als hij hier blijft, maakt hij ons allemaal ongelukkig!”

Terwijl ze raasden en tierden kwam Li de schilder aanlopen.

Ook hij schrok, toen hij de bedorven zijden lap zag; zo min als de anderen kon hij begrijpen wat zijn neefje had willen uitbeelden. En nu begon de oudste knecht alles te vertellen wat hij van kleine Li wist. Een ongelukskind was hij, grootgebracht door spoken. Als hij niet dadelijk de zaak uitgejaagd werd, wilde niemand hier meer werken. Ze zouden allemaal hun boeltje pakken en weggaan, liever dan met zo'n ongelukskind te moeten werken.

Ook de vrouw van Li kwam aanlopen en begon te schelden. „Een jongen, die zoiets doet, zou ik als zoon moeten opvoeden?” riep ze. „Stuur hem naar zijn ouders terug of ik sterf van schaamte”.

Li de schilder was een dikke, deftige meneer. Hij hield niet van ruzie. Zuchtend besloot hij, zijn knechten en zijn vrouw hun zin te geven. „Derde zoon van mijn broer”, zei hij, „er zit niets anders op, dan dat je teruggaat naar je ouderlijk huis”.

Enkele uren later stond de kleine Li op straat met wat geld in zijn gordel en met een diep bedroefd hart. Naar het dorp van zijn ouders teruggaan wilde hij niet: daar was hij altijd diep ongelukkig geweest. Hier in de stad kende hij niemand, behalve de oom die hem had weggejaagd. Hij begon door de straten te lopen, zoekend naar een huis, waar hij zou kunnen werken.

Maar hoe moest een kleine boerenjongen, die bijna geen woord durfde spreken, werk vinden in een stad, waar hij niet eens de weg wist? Hij bleef nu eens hier, dan daar staan, keek de

mensen smekend aan, maar niemand lette op hem. Het beetje geld, dat zijn oom hem gegeven had, was spoedig opgeteerd. Hij leed honger, zijn kleren werden vuil, zijn voeten wond.

Nog dwaalde hij door de grote stad, hopen ergens werk te vinden en een thuis. Op een dag kwam hij bij een huis, dat er wonderlijk uitzag, anders dan andere woningen, die hij vroeger ooit had gezien. Maar de deur stond er open en hij merkte, dat daar binnen een schilderswerkplaats was. Een paar Chinese mannen waren er aan het werk, maar ze schilderden niet rustig en ernstig, zoals de knechten in de zaak van Li, ze lachten en spraken met elkaar, bekeken het werk, dat ze zelf gemaakt hadden en scheurden het weer in stukken. Opeens zagen ze de kleine jongen, die naar hen stond te kijken en vroegen hem, wat hij wilde.

„Ik wil werken”, fluisterde kleine Li.

„Werken? Kun je schilderen?” vroegen de mannen en lachten.

De kleine zwerver knikte.

„Ik kan een beetje schilderen. Laat mij het proberen”.

En nu vertelden de mannen, wat er moest gebeuren. Vreemde mannen hadden hun een schilderij gebracht, dat ergens uit heel ver verwijderde landen gekomen scheen te zijn. Als ze dat konden naschilderen, zouden ze veel geld krijgen, maar geen van hen was er toe in staat: het was zo'n zonderling schilderstuk, dat je er alleen maar om schateren kon van 't lachen, maar het onmogelijk kon namaken. Kleine Li keek en toen schrok hij.

Want daar, aan de muur, hing een afbeelding van een wezen, zoals hem dikwijls beschreven was. Het had een griezelig wit gezicht, een lange neus en geel stro in plaats van zwarte haren. Kortom: het moest zo'n wezen zijn als wat hem van zijn moeder weggenomen had toen hij nog heel klein was en hem daardoor voor zijn leven ongelukkig had gemaakt. Maar er stond nog meer op het schilderij. Het witte wezen (of het een man of een vrouw moest voorstellen kon kleine Li niet zien) had een kindje bij zich. Een klein kindje, even lelijk als zijzelf en het had geen kleertjes aan. Maar voor dat arme, naakte kindje scheen het witte wezen geen afschuw of haat te voelen: het keek ernaar en het leek wel, of het wilde gaan lachen. Een hele tijd stond kleine Li te kijken. Toen liet hij zich papier en een stuk houtskool geven en begon schetsen te maken, de een na de ander.

Eerst wilde het niet gelukken, het vreemde wezen, dat op het schilderij afgebeeld stond, weer te geven. De neus werd nu eens te lang, dan te kort, en hij wist niet, wat hij met de kleren moest beginnen. En toch: het gezicht van het vreemde wezen wilde hij graag weergeven: daar was iets in, wat hij meende te begrijpen. Gelukkig kwam op een dag de man kijken, die de opdracht had gegeven. Ook dat was zo'n vreemd spookmens met een lange neus, en kleine Li was verschrikkelijk bang voor hem. Maar omdat hij geduldig probeerde de kleine schilder uit te leggen wat hij wilde, begon de vrees al spoedig te verdwijnen.

„Wat je daar voor je ziet is een moeder met haar kindje”, zei hij. „Je mag haar gerust schilderen als een Chinese vrouw, met Chinese kleren aan. Als je haar liefde maar goed weergeeft. Want dit is de moeder van onze Heiland, en het kindje dat je ziet is onze Heiland zelf, Jezus.

Kleine Li gaf geen antwoord. Van Jezus had hij nooit gehoord, wat een Heiland was, wist hij niet. Maar dat dit een moeder was met haar eigen kindje, dat kon hij begrijpen en graag wilde hij haar liefde afbeelden. Ze moest glimlachen, ze moest blij zijn dat ze haar kindje zag en ze moest er zorg voor hebben. Dat alles moest je op het schilderij kunnen zien en je moest ook zien, hoe blij het kindje was, omdat het zijn moeder zag.

Weken lang werkte Li; de ene schets na de andere moest worden weggegooid. Maar telkens kwam de vreemde meneer – die, zoals jullie allang begrepen hebt, een zendeling uit het Westen was – kijken hoe de arbeid vorderde. En telkens als hij kwam vertelde hij iets van Jezus en Maria en van de grote liefde, die in Jezus op aarde gekomen is, voor alle mensen.

„Want zo lief als Maria dit kindje heeft”, vertelde de zendeling, „zo lief heeft God alle mensen. Ook jou, kleine Li, ook jou!”

Li antwoordde niet, want hij was niet gewend iets te zeggen. Maar zijn ogen werden helder en blij, zoals ze nog nooit geweest waren.

En toen eindelijk zijn schilderstuk gereed was, kon je eraan zien, dat hij begrepen had: op Kerstmis komt Gods liefde tot de mensen. Daarom moeten wij allen blij zijn en ook elkaar liefhebben!

Van een eekhoortje met een Franse naam

door

MIEN LABBERTON

Als je ziek bent, dat is niet zo prettig. Maar als je ziek bent tegen Kerstmis, is het helemaal niet plezierig. En als er dan nog bijkomt, dat je mee had zullen spelen in het Kerstspel van de Zondagsschool en dat je één van de drie Koningen had zullen zijn, nu, dan is het best te begrijpen, dat je er moeite mee hebt, niet triest en somber te zijn.

En zo lag Jan-Reinout dan ook in zijn bed met een treurig, verveeld gezicht. Er lagen wel boeken bij hem op zijn tafeltje, en spelletjes, er stond een bordje met appelmoes en een glas limonade, de poes sprong wel eens bij hem op het kussen, maar dat hielp alles niets. Jan-Reinout was en bleef verdrietig, totdat . . . Totdat hij opeens rechtop ging zitten en een schreeuw gaf. „Moèder!” En nog eens, harder en scheller: „Moèder! Kòm dan toch!”

De deur ging open. Moeder kwam de kamer in, hijgend van het harde trappenlopen en met de droogdoek nog in de hand. „Wat is er, kind? Waarom . . .?”

„Kijk dan toch!” zei Jan-Reinout en hij wees naar het balkon, waar hij sinds zijn bed verzet was, zo gezellig op uitkijken kon. Want op dat balkon stond de voeding voor de vogels, moet je weten! Maar meteen voegde hij er teleurgesteld aan toe: „Hè, nou is-ie weer weg”.

Moeder zuchtte een beetje. Moest ze dáárvóór naar boven komen? Maar ze liet niets merken. „Wie was er?” vroeg ze. „De roodborst of de boomklever?”

„Nee, een eekhoorn”.

„Welnee, kind, dat heb je niet goed gezien. Een eekhoorn komt hier niet”.

„Wel waar, hij was er”.

„Was het misschien de poes van de bureu? Daar ben ik altijd al bang voor.”

„Die is zwart. En ik weet toch zeker wel hoe een eekhoorn er uit ziet!” Jan-Reinout begon zich al op te winden.

„Nou, stil maar”, zei Moeder. Ze was even op de stoel gaan zitten en keek, wat haar jongen gegeten had. Opeens trok hij aan haar mouw. „Daar is-ie weer! Kijk

nou voorzichtig! Hij peuzelt van de apenoten!” Moeder draaide zich om en ze sloeg de vingers voor de mond. „Gunst, kind, je hebt gelijk!” zei ze verrast. „Wat enig, Prik!”

„Prik” was zijn bijnaam op school. Omdat hij zulke erg magere benen had en daardoor volgens de jongens op de plaatjes van Prikkebeen leek. Als de jongens hem zo noemden, werd hij meestal een beetje kwaad, maar als Moeder het zei, dan vond hij het leuk. Dan was het altijd gezellig en goed samen.

„Was Vader er maar. Hij zou het graag zien!”

„Ja nou!” Jan-Reinout zat rechtop in bed en

voelde niet, dat zijn rug pijn deed. „Hij ziet ons well!” zei hij verrukt.

De heldere kraaloojjes van het eekhoortje keken glunder naar binnen. Hij had een dikke pinda tussen zijn pootjes en rukte met zijn scherpe tandjes aan de schil. Maar opeens bedacht hij zeker wat. „Tjéé, Mam!” riep Jan-Reinout, „wat doet-ie nou! Zie je dat?”

„Wàt een brutale gannef!” zei Moeder. „Daar gaat de schelm! Met de hele snoer er van-door! Arme vogeltjes!”

„Ik rijg wel nieuwe”, zei Prik. „Had je dat ooit gedacht, Mam?”

„Nee, vast niet. Als iemand het me vertelde, zou ik het haast niet kunnen geloven. Maar nou hebben we 't zelf gezien”.

„Met onze eigen ogen”, vulde Prik nog aan. Ja, ze hadden het zelf gezien. Er had een heel lang snoer apenoten gehangen voor de mezen, aan twee kanten vastgemaakt, maar de eekhoorn had het ene eind losgebeten en aan het andere eind hard getrokken en hij was weggerend met het lange snoer tweemaal om zijn lijf geslagen. 't Was een potsierlijk gezicht geweest. „Waar zou hij er mee naar toe gaan, Mam?”

„Naar zijn familie, hoop ik. Samen smullen.”

„Ze hebben toch voorraadschuren?”

„Ja, maar Vader zegt, dat ze soms zelf vergeten, waar ze die aangelegd hebben. En dan hebben ze tòch honger, als het zo koud is als nu en er ligt sneeuw. Misschien ging het deze eekhoorn ook zo. En we wonen toch nog een eindje van het bos af!”

„Misschien is-ie er al vaker geweest”.

„Kan best. Terwijl jij sliep misschien”.

„Ik ga nou aldoor naar hem uitkijken”.

„Naar wie?” vroeg een mannestem.

Vader was binnengekomen, zonder dat ze het gemerkt hadden. Ze waren zo verdiept in het napraten over de eekhoorn geweest. Nu vertelde Jan-Reinout hem opgewonden het hele verhaal. „Jammer dat je er niet bij was”, zei hij.

Vader keek opletterend van hem naar Moeder.

„Hebben jullie nergens aan gedacht?” vroeg hij. Aan gedacht? Nee. Waar moesten ze aan gedacht hebben? „Aan Bel-ami”, zei Vader.

Moeder sprong op van haar stoel. „Zou je denken?” riep ze uit. „Zou hij het zijn?”

„Hebben jullie niet naar zijn linker-achterpootje en zijn staart gekeken?”

Nee, dat hadden ze niet zo bepaald gedaan. Wat dom, wat dom. Ze hadden helemaal niet aan Bel-ami gedacht. „Als-ie het is, komt-ie wel weerom”, troostte Vader.

Jan-Reinout was zijn hele triestigheid kwijt. Als ook zó iets je overkomt! In de maand Mei was Vader op een keer uit de tuin binnengekomen met iets in zijn handen. „Hier, Mam”, had hij gezegd, „hier heb je een heel jong eekhoortje. Ik heb het net uit de klauwen van de zwarte poes van de burens gehaald. Die zat er mee in onze tuin. Het diertje is wel wat gewond, vrees ik. Je hebt nog wel een zuigfles uit de tijd toen Prik in de wieg lag. Toe, probeer of je hem in het leven kunt houden”.

Moeder had haar best er voor gedaan, ze hadden alle drie hun best gedaan, en — het eekhoortje was in leven gebleven! Van zijn ene achterpootje was een teentje stuk, en in zijn staart zat een kale plek, die maar nooit zijn mooie bruine pelsje kreeg, maar het diertje was vrolijk en gezond, en toen het volwassen was, hadden ze het naar het bos gebracht. Dat had Jan-Reinout eerst wel jammer gevonden, maar hij had begrepen, dat het dáár alleen gelukkig kon zijn, omdat het daar in de vrijheid en de hoge bomen thuishoorde. Dat was in de vroege zomer geweest, in de tijd, toen Jan-Reinout pas Frans leerde.

„Wat een mooi vrindje is hij toch!” had Vader eens gezegd en Jan-Reinout had dat in het Frans vertaald en het eekhoortje „Bel-ami” gedoopt.

En nu was het in het hartje van de winter. Het vroom, het had dik gesneeuwd. Zou het Bel-ami zijn geweest, die met zijn schitteroogjes naar binnen had zitten kijken? „Jullie kennen me zeker nog wel”, had-ie dan stellig gedacht.

„Paps! Dáár!! Hij is het!!”

Ze zagen het alle drie: de staart met de kale plek. „Hij mag alle dagen komen”, zei Moeder. „We leggen 's morgens wat voor hem klaar. Leuk voor je, Prik”.

„Ik ben er helemaal van opgeknapt”, zei de jongen.

Vader ging de kamer uit. Even later kwam hij terug, met een groot boek in zijn handen. „Hier”, zei hij, „dat krijg je van me. Omdat je zei, dat je door het eekhoortje zo opgeknapt was”.

„Wat is het, Paps?” Hij stak gretig zijn hand uit.

„Een natuuralbum. „Winter” heet het. Dat had ik al, toen ik zo oud was als jij nu, en ik ben er altijd gek op geweest. Ik heb er vier, van alle jaargetijden één. De fabriek van Verkade gaf die uit in de oude tijd”.

Jan-Reinout lag al te bladeren. „Mooi”, zei hij, en dan weer „leuk, zeg” of „wat moppig, Paps”. Het was een groot boek vol verhalen over de winter buiten en vol ingestoken plaatjes van allerhande dieren en planten. Hij keek nu in de inhoud. „Bel-ami staat in het herfstboek”, zei hij.

„Dan zullen we dat ook eens halen”, beloofde Vader. „Want aan Bel-ami hebben we veel te danken”.

„Wat dan?”

„Dat jij nu vergeet, dat je ziek bent. En dat is het beste middel om gauw beter te worden”. Moeder was even weggegaan. Ze kwam nu weer binnen met een grote zak. „Apenoten! Voor de slokop!” zei ze. „Hij is nou eenmaal mijn troetelkind, ik heb hem met de zuigfles grootgebracht”.

Jan-Reinout hoorde het maar half. Hij was al in het boek verdiept. Hij las over vogels, die hier 's zomers nièt zijn en 's winters wèl. „Wintergasten” heten die. En toen weer over een hermelijntje. Dat was 's zomers bruin en 's winters wit. Om niet gezien te worden. Wat mooi was dat! Hij bladerde weer verder — je zou wel overal tegelijk willen kijken en lezen. Een sneeuwuil! Wat een pracht-diertje was dat! En een notekraker! Zou die echt veel noten kraken? En een goudhaantje was een vogeltje, maar er was ook een kevertje dat zo heette.

Vader stond naar hem te kijken, met een blij gezicht. Hij vond het prettig, dat Jan-Reinout zo echt belangstelling ging krijgen voor de vele mooie dingen van de natuur. „Wonderen Gods”, zei Vader in zichzelf. „Die helpen een mens zo in het leven”.

„Er is 's winters buiten ook een heleboel moois, Paps”, zei Jan-Reinout, „daar heb ik nog nooit zo over gedacht”.

„Als je dat dan nu uit dit boek haalt, Prik”, zei Vader, „dan heeft je ziekte je wat goeds gebracht. Maar nu doen we het boek dicht, want ons zieke joggie wordt moe en moet wat slapen.”

„Blijf je nog even?”

„Tot je slaapt”.

En dat duurde heus niet lang. In enkele tellen was Jan-Reinout lekker in de dut!

Jerry en het zwarte schaap

door STERLING NORTH

Vertaling van A. Rutgers v. d. Loeff-Basenau.

TER INLEIDING:

In een klein dorpje in Amerika wordt 's nachts om 12 uur een zwart lammetje geboren. Daar het moederschaap het jong verstoot, zal Jerry (zijn eigenlijke naam is Jeremia), die met zijn grootmoeder en oom Hiram samenwoont, het lam verzorgen. Vanwege zijn zwarte vacht en middernachtelijke geboorte noemt Jerry hem „Middernacht“.

Middernacht is een echte deugniet, die heel wat streken uithaalt. „Grootje“ scheldt hem uit voor alles wat lelijk is, maar toch houdt zij van hem.

Als in de herfst in de naburige stad een grote jaarbeurs wordt gehouden, trekken grootmoeder en kleinzoon daarheen. Grootje zal haar kleurige spreien tentoonstellen en Jerry komt met het zwarte schaap uit. Het wordt een grote gebeurtenis, temeer daar zowel Grootje als Jerry de 1e prijs krijgen. Bij hun terugkomst in het dorp staat de fanfare klaar om hen feestelijk in te halen. Middernacht schrikt echter van de muziek en gaat er pijlsnel van door. Ondanks de speurtochten van Jerry blijft het zwarte schaap wekenlang onvindbaar. Jerry komt hier niet overheen — hij gaat er slecht uitzien en zijn grootmoeder en oom Hiram maken zich zorgen.

Nu volgt wat er verder gebeurde:

Op een ochtend tegen het eind van November kwam oom Hiram een stapel brandhout voor Grootje Kincaid hakken. Jeremia was op school.

„Tot nog toe is 't lekker weer geweest,” zei Oom Hiram, terwijl hij bij de slijpsteen stond om zijn bijl te scherpen.

„De nachten worden kil,” schreeuwde Grootje over het lawaai van de slijpsteen heen.

„Nog geen vorst — tot nog toe!” Oom Hiram voelde met zijn duim of de bijl scherp genoeg was. Daarna hield hij de bijl nog één keer tegen de razende steen.

„Er is anders heel wat brandhout nodig om het warm te krijgen in deze dagen.”

„Oude botten, koude botten,” knikte oom Hiram.

„Voor mezelf kan 't me niet schelen,” zei Grootje, achter hem aan lopend. „Maar ik ben niet gerust over de jongen. Hij is niet in orde.”

„Heb je hem kruiden gegeven?”

„Of ik hem kruiden heb gegeven! Kamillethee heeft hij gehad en salithee en bosbessenthee. Ik heb hem zuring en bitterwortel gegeven. Ik heb hem behandeld met zwavel en stroop. En ik weet niet wat al meer.”

„'t Is een geluk dat je hem niet dood gedokterd hebt,” zei Oom Hiram, zijn bijl beproevend op een blok rechtnervig wit eikenhout.

„Hij heeft geen *kruiden* nodig, Hiram.”

„Nee,” zei Oom Hiram, op zijn bijl leunend, „’t zijn geen kruiden die hij nodig heeft.”

„Hij maakt zich kapot over dat verloren lam van ’m,” zei Grootje.

„Hij is zelf een verloren lam,” zei Oom Hiram treurig.

„Als we hem niet op andere gedachten kunnen brengen,” zei Grootje, dan ben ik ten einde raad, Hiram.”

„k Heb een idee,” zei Oom Hiram, „laat mij maar begaan.” En zo kwam het dat Oom Hiram Jeremia vroeg hem te willen helpen met de stal. In de berg-ruimte van de kerk lagen, zorgvuldig ingepakt, de houten beeldjes die Oom Hiram voor de Heilige Stal had gesneden. Het had hem jaren gekost, elk jaar had hij er weer een of twee stuks bij gemaakt en nu waren ook de dieren en de engelen en de drie Wijzen uit het Oosten klaar, maar het mooiste waren

Jozef en Maria en het Kind; alles met liefdevolle zorg uit de harde inheemse houtsoorten van de streek gesneden.

„Je kunt me helpen met de wieg,” zei Oom Hiram, terwijl hij Jerry’s onhandige vingers terechthielp bij het invoegen van een houten pen en het bijschuren van een stuk waarvan een splinter af was. Het notenhout voelde prettig in Jerry’s handen en de wieg was mooi van vorm.

„’t Is een erg mooie wieg, Oom Hiram,” zei Jeremia, „maar in de Bijbel . . .”

„Weet ik, weet ik,” zei Oom Hiram. „Daar legden ze hem in een kribbe. Maar ik geloof dat hij graag in deze wieg ligt . . .”

„Ieder kind zou het wel willen,” zei Jerry, terwijl hij behoedzaam het Christus-kind in het verse stro legde.

Het was een genoegen Oom Hiram een pasgeboren kalf te zien snijden uit een stuk wilde-kersenhout, voor de stal die ze hadden gebouwd tegen de kerk aan.

„U bent vast en zeker de beste houtsnijder van de hele wereld,” zei Jerry.

„Mmm, Mmm,” zei Oom Hiram, terwijl hij innig tevreden aan zijn pijp trok die hij uit een maiskolf had gesneden.

„Kan je het mij niet leren, Oom Hiram?”
„Tuurlijk kan 'k het je leren, jongen. Maar het kost jaren en jaren oefening.”
„Ik kan best jaren en jaren oefenen,” zei Jerry. „Dat kan me niet schelen.”
„Is er iets bijzonders dat je wilt snijden?”
„Op een goeie dag,” zei Jerry, „wil ik een groot stuk ebbenhout hebben.”
„Ebbenhout kost een zak vol geld, jongen.”
„Dat ga ik verdienen, Oom Hiram.”
„Waar wil je dat stuk ebbenhout voor hebben, Jerry?”
„Ik wil een beeld van Middernacht snijden, net alsof hij ademt en leeft — zodat ik altijd zal weten hoe hij was.”

Het was de nacht voor Kerstmis en Jerry lag voor de zoveelste keer wakker in zijn hemelbed, terwijl een ijzige wind de ramen deed rammelen. Grootje had een nieuw veren bed voor hem gemaakt voor boven op de toverhazelaarmatras, het was zo zacht als pasgevallen sneeuw of als distelpluis. Jerry lag onder zijn kleurige dekens zo lekker warm als een berenjong bij zijn moeder in de winterkuil. Maar slapen kon hij niet. Hij dacht niet aan de pretjes van Kerstochtend, hij verheugde zich niet op wat hij morgen naast de haard zou vinden. Hij tobde over Middernacht. Het leek bijna zondig zo lekker en zo warm te liggen, terwijl zijn lam — als het nog leefde — verloren door de besneeuwde wildernis dwaalde. Het was een vreemde en droevige Kerstavond geweest, met sneeuw die zachtjes neerdwarrelde uit een hoge, lichtgrijze hemel. Na het avondmaal van maispap met room was Grootje de boom gaan versieren die Oom Hiram had gekapt. Slingers van gepofte maiskorrels en eigengemaakte versiersels hingen in guirlandes aan de takken, en een laaiend vuur van notenhoutblokken brandde op de grote, oude haardplaat. Maar Jerry was merkwaardig stil.

„Ga je kous halen, kind.”

„Ja, Grootje.”

„Here mijn tijd!” zei Grootje Kincaid. „Toen ik een kind was hoefde niemand mij te vertellen dat ik m'n kous moest halen.”

„Spijt me, Grootje.”

„Goeie genade, kind, je maakt ons ongelukkig met dat gepieker. Verlang je er niet naar, te weten wat er in die pakjes zit die oom Hiram heeft gehaald?”

„Het zijn Kerstcadeautjes, denk ik.”

„Is er niet iets bijzonders, dat je erg graag zou willen hebben op Kerstochtend?”

„Ja,” zei Jerry bedaard, „er is wel iets dat ik erg graag zou willen hebben. Dat kleine, zwarte schaap van mij.”

„Er is geen macht in de hele schepping die dat verloren schaap terecht kan brengen, behalve de Heer zelf,” zei Grootje Kincaid. „En ik denk dat dat eeuwige zeuren van jou Hem al lang danig verveelt.”

„Dat zal wel,” zei Jerry kleintjes. „Ik ga nu maar naar bed.”

Langzaam begon hij zich uit te kleden. Hij merkte dat Grootje huilde en dat had hij nog nooit eerder gezien.

„De boom is wel erg mooi, Grootje,” zei hij.

„Och kind, dat's niks.”

„Ik heb nog nooit zo'n mooie boom gezien,” zei Jerry. „En Grootje...”

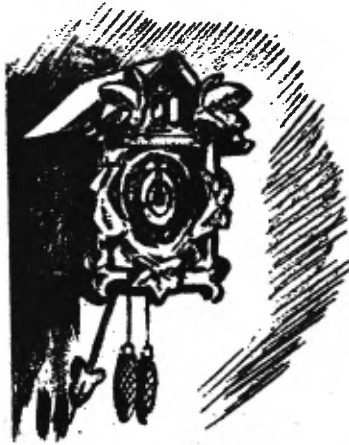
„Ja kind?”

„Ik heb de rest van mijn geld allemaal uitgegeven, Grootje.”

„Land van belofte,” zei Grootje, terwijl zij de tranen uit haar ogen veegde met een punt van haar gestreepte katoenen schort. „Vijf hele dollars?”

„Voor jou en Oom Hiram. Het zijn echt fijne cadeaux die ik heb gekocht.”

Ja, en zo waren ze naar bed gegaan op Kerstavond. Maar Jerry kon niet slapen. Hij hoorde de koekoeksklok alle halve en hele uren slaan, totdat het halftwaalf

was. Hij hoorde de wind aanwakkeren en hij hoorde de sneeuw tegen de ruiten kletsen. Grootjes ademhaling was krachtig en regelmatig. Zij sliep rustig door de storm heen.

Toen hij onmogelijk langer in bed kon blijven liggen, glipte Jerry onder zijn dekens vandaan; hij kleepte zich in het donker aan en liep op zijn tenen naar de keuken, waar het vuur op de haardplaat nog gloeide. Hij knoopte zijn warmste gebreide das om zijn hals, trok zijn schapenpels aan, ontstak de stormlantaarn en stapte de sneeuwstorm in.

Grootje zou gezegd hebben dat hij niet wijs was, er op uit te gaan in een nacht als deze! Maar Jerry wist zo zeker als had hij stemmen gehoord, dat hij de vage rij hekpalen tot aan Fulton Hoek moest volgen. Terwijl hij in bed naar zijn lam lag te verlangen, was het plotseling in hem opgekomen dat de mooie stal, die Oom Hiram en hij tegen de witte kerk aan hadden gebouwd, onbeschermt lag voor een plotselinge storm. En hij had gedacht aan het Christuskind, dat helemaal zou worden bedekt met sneeuw die aan de open kant van de stal naar binnen woei, en aan Maria en Jozef onder mantels van sneeuw. Op de een of andere manier moest hij hen beschermen tegen deze sneeuwstorm, zodat het prachtige snijwerk niet werd beschadigd.

Diep in zijn hart had hij de allervreemdste hoop. Zijn Oom Hiram had hem

verteld, dat om middernacht op Kerstavond de dieren van de stal niet alleen konden praten en hun Schepper loven, maar dat ze ook vragen konden beantwoorden die je hun stelde. Oom Hiram had geglimlacht, toen hij het verhaal vertelde, maar Jeremia geloofde dat het zo waar was als het Evangelie. Als hij door deze sneeuwstorm de weg kon vinden, dan zou hij aan de dieren, en misschien ook wel aan het Kerstkind, vragen:

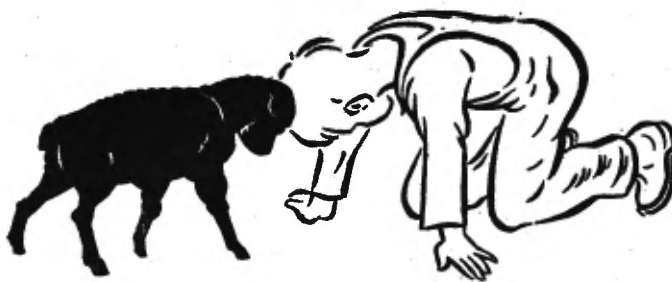
„Waar is mijn kleine lam? Kunnen jullie mij niet helpen hem te vinden?”

Het was Jeremia allemaal erg duidelijk. Hij wist precies wat hij van plan was te doen. Als hij de heilige stal kon bereiken voor het slaan van middernacht... Maar de sneeuw was diep en de wind woei akelig hard. Zijn lantaarn brandde als een dwaallichtje zo zwakjes in de warrelende mist van sneeuwvlokken. En voor een seconde, waarin zijn hart scheen stil te staan, verloor hij de rij van hekpaaltjes uit het oog. Hij hield zijn wild zwaaiende lantaarn hoog boven zijn hoofd en zag toen opeens de brievenbus van Oom Hiram voor zich, als een spook met één been en een grote witte sneeuwhoed op. En toen hij ook weer de rij paaltjes zag, zwoegde hij verder door de sneeuw naar Fulton Hoek. Eindelijk doemde in de storm de witte kerk op. De ramen weerkaatsten het licht van de lantaarn; het leek haast alsof er binnen licht brandde. Jerry struikelde tussen de grafstenen door naar de stal, hield zijn lantaarn omhoog en keek. De wind was wat gedraaid en er was alleen sneeuw genoeg naar binnen gejaagd om het haar van Jozef en Maria zilver te kleuren en de slapende dieren licht te poederen. Het Kerstkind lag alsof er sterren op Hem waren gevallen, en op de vleugels van de engelen glinsterde een zilveren licht.

Toen zag Jeremia hem, in slaap achter de wieg! Zijn dichte zwarte vacht een warboel van vlokken, zijn mooie kaneelkleurige pootjes dik onder de aangetroefte modder, maar zijn lijf nog krachtig en vol leven.

„Middernacht, Middernacht,” riep Jerry.

Knipperend tegen het licht van de lantaarn, met een fel glinsterend groen licht in zijn ogen, schrok het lam op. Toen herkende hij de stem van zijn baas en hij kwam verlegen in Jerry's armen. Het verloren schaap was teruggevonden. En er heerste grote blijdschap.

Het bovenstaande is een hoofdstuk uit „JERRY EN HET ZWARTE SCHAAP” door Sterling North - Uitgave Ploegsma, Amsterdam. - Illustraties van Kurt Wiese

Roels eerste Surinaamse Kerstfeest

door

DORA VAN DER MEIDEN-COOLSMA

Ik zal het mevrouw Tjon A Din vragen . . .

„Maar zou die er wel verstand van hebben?” Roeltje zat rechtop in bed, en zag er peinzend uit.

„Mevrouw Tjon A Din heeft overal verstand van”, zei Moeder resoluut, terwijl ze schikte en plooidde aan het dunne klamboe-gordijn, tot ze zeker wist, dat er geen kiertje meer was, waardoor een muskiet naar binnen zou kunnen glippen.

„En weet je, Roel, ik vind het eigenlijk helemaal niet aardig van je om over Kerstmis te zeuren, want je zéurt, er is geen ander woord voor, terwijl je twee dagen geleden zo'n enig Sinterklaasfeest hebt gevierd!”

Zo, die zát. Alleen . . . 't leek érgér, dit standje, dan vroeger. Want in Neder-

land, dan zat Moeder op 't randje van je bed, en al zei ze dan wel eens ongenadig de waarheid, je kreeg vlak daarop toch nog een omhelzing en een graai door je haren. Terwijl nou . . . ze was bóós. Ze liep nog op te ruimen in de slaapkamer.

De nieuwe schooltas, ook een Sint-present, werd netjes op de stoel bij zijn kleren gezet. Roel drukte zijn neus tegen de klamboe.

„Hallo, Moeder!”

„Hallo, Roeltje!”

Ze kwam met haar gezicht vlak bij het

zijne. Ze duwden even hun neuzen tegen elkaar, met het gordijn ertussen.

„Nou slapen, hè?” zei Moeder.

„Ja . . .” Het licht floepte uit. Moeders stappen klonken verder weg, de trap af.

Nee, bóós was Moeder toch niet geweest. Vast niet. Maar — ja, Roel was er zéker van, zelfs al had hij het niet zo duidelijk kunnen zien, door die klamboe, — Moeder hilde. O, hij wist 't zéker.

En weer zat hij rechtop, met zijn armen om z'n knieën. Hij keek naar buiten. De luiken stonden wijd open. In de huizen ginds brandde licht. De hemel zag eruit als van donkerblauw fluweel. Hij kroop naar 't voeteneind van zijn ledikant. Kijk . . . daar had je de Grote Beer. Vader had hem 't sterrenbeeld in Nederland geleerd, hier in Suriname zag je 't ook, alleen hier stond het op zijn kop. Waarom hilde Moeder? Vond ze 't hier niet prettig? Maar vandaag had hij haar nog horen vertellen, dat ze zo goed kon wennen hier, dat ze de warmte zo heerlijk vond, en hun huis zo leuk . . . Wat was er dan geweest? Kwam 't alleen omdat hij wat had zitten zeuren over Kerstfeest, en of je hier een bóóm kon hebben? Nou was het in Nederland . . . laat eens kijken, vier-en-een-half uur later dan hier. Dus al half één. Nou sliep Joost ook allang. 't Zou een moppig idee wezen, als je wist, dat hij nu óók naar de Grote Beer lag te kijken uit z'n bed . . .

En nu wist Roeltje 't meteen. Moeder had niet om hèm gehuild. Het was om Joost! Er was vanmorgen immers luchtpost aangekomen, en er was ook een brief geweest van Tante Bep. En van Joost maar een half velletje, met potlood, omdat hij ziek was. En nou was Moeder ongerust. 't Wás ook akelig! Denk je eens in, om ziek te wezen, zonder Vader en Moeder in de buurt! Als ze ziek waren, hadden ze altijd op het divanbed in de huiskamer mogen liggen, en Moeder kon je kussens zo lekker opschudden, en Vader nam altijd verrassingen voor je mee! Bij Tante, waar àl die kinderen waren, met Joost erbij zeven, kon je natuurlijk niet in de huiskamer liggen. Die stond ook te vol, en Beppie en Claartje moesten piano studeren en er stond een oud schrijfbureau, waaraan Hans en Dick hun huiswerk maakten. Joost lag natuurlijk boven. Hij had wel een leuk kamertje, Roel had het nog gezien, voordat hij wegging.

Het was gemaakt van een stuk van de zolder, en je zag gewoon de balken, maar dat hinderde niks. Er was een reuzen groot raam in gezet, en daarvoor stond het divanbed. Ja, die kamer en alles was zo leuk geweest, dat Roel even spijt gevoeld had, dat hij ook maar niet in Nederland bleef. Terwijl hij eerst zo verschrikkelijk blij was dat hij méé mocht, die grote reis maken. Drie weken op zee . . . helemaal naar een ander werelddeel! Hij zat in de vijfde klas van de lagere school. Joost al in de derde van de H.B.S. Joost was eerst ook liever meegegaan. Ze hadden al zoveel gehoord en gelezen over Suriname, waar Vader voor drie jaar heen moest voor de zaak. Het leek zo'n interessant land! Maar toen was Tante Bep gekomen, met het aanbod, dat Joost bij hen in huis mocht zijn, zo lang als Vader en Moeder weg waren. En dat was èn door Vader en Moeder, èn door Joost een heerlijke uitkomst gevonden. Wáár was 't gezelliger dan bij Tante Bep?

En je had er nooit aan gedacht, dat je ziek kon worden . . .

Roeltje knipperde tegen de zeven sterren van de Grote Beer.

„Kijk ook 's bij Joost naar binnen”, dacht hij, „en doe hem dan de groeten!” Toen Vader en Moeder 's avonds naar bed gingen, vonden ze Roel met zijn hoofd aan het voeteneind. Voorzichtig kroop Vader onder de klamboe, en schoof een kussen onder Roeltjes bol.

„Hij had 't vanavond aldoor over Kerst,” zei Moeder. „Weet jij of je hier kerstbomen hebt?”

„Nee . . . je moet maar eens informeren, bij gelegenheid”.

„Ik zal het mevrouw Tjon A Din vragen,” zei Moeder.

Ze zaten met z'n drietjes aan tafel. Roel speelde met het eten op zijn bord.

„Toe jongen, eet door!”

„Ik lust geen tajak-blad”, mopperde Roeltje, en hij hield voor de zoveelste keer zijn glas bij voor ijswater.

„Tajak-blad is gezond”, zei Vader.

„Mevrouw Tjon A Din zegt, dat het de lekkerste groente is van Suriname”, zei Moeder. En ze nam een klein hapje, want zij hield er ook niet van. Roel lachte.

„Maar ondanks dat lust u het ook niet . . .”

„Nee . . .” bekende Moeder eerlijk.

Toch kon het niet alleen om het tajak-blad wezen, dat Moeder zo weinig at, en rimpels trok in haar voorhoofd.

Wat was 't voor dag? Wóensdag.

„Is er post gekomen?” vroeg Roel.

„Nog niet, 't vliegtuig is te laat. Het komt morgenochtend aan.”

Dáárom was het dus. Vader en Moeder keken verlangend uit naar de brief van Joost. Anders kwam er alleen 's Zaterdags post, maar nu had Tante Bep beloofd om „tussendoor” ook nog eens te schrijven.

Verdraaid vervelend, dat dit keer dat vliegtuig over tijd was!

Maar Joost zou al wel beter wezen! Natuurlijk! Ze waren immers nooit lánɡ ziek . . . Een beetje griep . . . „Influenza” zeien ze er hier zo deftig tegen . . .

Moeder nam zijn bord voor zijn neus weg.

„We kunnen niet aan tafel blijven zitten”, zei ze een beetje kort. „Maar 't is wèl belachelijk, dat een jongen van tien jaar zijn bord nog niet kan leegeten!” Ze belde, en Celiën kwam afnemen. Ze zette de fruitschaal op tafel, en de bordjes met de open randjes, die in 't midden beschilderd waren met vruchten. Ze waren allemaal verschillend, en Roel ruilde gauw zijn bord met dat van Vader, waarop perziken en bessen stonden. Van dat hij héél klein was af, had hij dát zo prachtig gevonden. Met z'n eigen zakmes schildte hij zijn sinaasappel.

Zo mooi als de sinaasappels die je vroeger in Nederland kreeg, waren deze Surinaamse niet. Ze waren groen en geel, soms bruin gevlekt. Maar ze waren wèl lekkerder dan de grote fel-oranje. Veel zoeter en sappiger. En je mocht ze zo leuk eten hier, dun geschild, zodat het wit erom bleef zitten, en dan doormidden gesneden, zodat je ze kon uitsuigen.

„Ik heb een kist met honderd sinaasappelen naar Bep gestuurd”, zei Vader.

Moeder keek verrast op. „O, dat is leuk! Hoe kwam je dáár bij?” vroeg ze.

„Een advertentie, gisteravond in „De West”. Overmorgen gaat de Bonaire, en daar gaan ze mee. Dan zijn ze over een week of drie in Nederland.”

Ze waren allemaal weer stil.

„Dan komen ze misschien juist ná Nieuwjaar aan. Vóór die tijd vast niet meer, hè Vader?”

En omdat hij geen antwoord kreeg, besloot Roeltje:
„Dan zit Joost al weer dik en breed op school. Vast en zeker!”

Het was helemaal niet vreemd, om, als je thuiskwam uit school, mevrouw Tjon A Din te vinden. Ze zat dan met Moeder in de voorzaal of op de veranda, en vaak stond er een trommeltje met verrukkelijke koekjes, die mevrouw Tjon A Din had gebakken. En waarvan zij dan „een proefje” meenam voor Moeder, voor Vader, en niet in de laatste plaats voor Roeltje, die de bakkunst van de Surinaamse dames misschien nog 't allermeest waardeerde!

Maar nu was er niemand in de voorzaal en niemand op de veranda. De tafel in de eetkamer was niet gedekt, en in de keuken stond een pan met soep geweldig

over te koken, terwijl Celien in geen velden of wegen te zien was! Roeltje draaide het gas laag, en ging de trap op.

Uit de slaapkamer kwamen stemmen. En dáár waren Moeder en mevrouw Tjon A Din. Een koffer stond op het bed, en Moeders bontmantel, die ze na haar aankomst in Suriname in een kamferzak had gestopt, lag over een stoel.

Roel bleef staan, zonder iets te zeggen of te vragen. En Moeder zag hem niet. Mevrouw Tjon A Din glimlachte even tegen hem.

„Heb je nu dat wollen vest ingepakt?” vroeg ze.

Maar dat was alweer tegen Moeder.

„En kousen, zeg...”

„O ja! Kousen”. Moes greep in de bovenste lade van haar toilettafel.

„Wat ga je toch dóen?” Roel hoorde zelf, dat zijn stem raar klonk.

Dit was zo ongewoon. Zoiets geks had hij nog nooit meegemaakt.

Maar hij kreeg geen antwoord. Hij

werd opzij geschoven door Vader. „Alles is in orde”, zei Vader een beetje hees.

„Over een uur komt de auto...”

Toen zag hij Roeltje. Hij ging op de rand van 't bed zitten en trok Roel naar zich toe.

„Moeder gaat naar Holland”, zei hij. En hij probeerde het heel gewoon te zeggen, alsof het niets bijzonders was.

„Joost verlangt naar haar, zie je. Over een paar uur gaat het vliegtuig. Er was nog plaats en ik heb alles in orde gekregen”.

„Is Joost erg ziek?”

Vader knikte.

„En wat moet er dan met ons?”

„Wij gaan bij mevrouw Tjon A Din logeren . . .”

Moeder stond nog bij het koffertje. Ze klapte het deksel dicht. De sloten knipten.

„Ja”, zei ze, terwijl ze zich omkeerde naar mevrouw, die opruimde, „als ik ú niet had, dan wist ik me geen raad!”

„Maak je over hier geen zorgen als je weg bent! Ik pas wel op je man en je jongen. Ja, Roeltje”, zij schudde haar witte haren, „ik zal je leren om tajac-blad te eten . . . Maar mijn gunst! De soep zal aanbranden beneden!”

„Nee”, zei Roel, „die heb ik op de spaarbrander gezet”.

„Die jongen denkt aan alles”, zei mevrouw verrukt.

„Dan past hij goed bij u”, vond Moeder. „Want dat doet u ook!”

De dagen zijn omgevlogen. Er zijn al twee telegrammen geweest van Moeder. En morgen begint de Kerstvacantie. Vader en Roel logeren bij mevrouw Tjon A Din. Het is al een oude mevrouw. Dat zie je aan haar witte krullende haren. Maar ze is toch vrolijk en gezellig. Roeltje heeft haast geen tijd gehad om te piekeren over Joost en over Moeder. En nu hoeft hij niet meer te piekeren. Want was dit laatste telegram niet heerlijk? Joost is veel beter. Vreemd, Roel heeft helemaal niet meer aan Kerstfeest gedacht. Zelfs al hoorde je uit alle open Surinaamse huizen de bekende melodieën die de radio speelde, of je hoorde ze op de piano.

In de étalages zie je overal kunstboompjes met elektrische lichtjes. Namaak! Zie je wel, hier heb je geen echte bomen!

Roel ligt in bed. Nu is het in Nederland al de vier-en-twintigste December. Misschien is het er wel koud. En hier ligt hij in een zomerpyama in bed. Zonder klamboe, want in dit huis zijn de ramen gescreend, er zit heel fijn gaas voor. En als er 's avonds flit gespoten wordt, zit er niet één muskiet meer.

De Grote Beer ziet Roel nu niet. Hij slaapt aan de andere kant van het huis. Nu ziet hij het Zuiderkruis. Dat sterrenbeeld zie je in Nederland niet.

Roel kan niet slapen. Onder zijn raam hoort hij stemmen.

„Zachtjes”, hoort hij mevrouw Tjon A Din zeggen, „want het is een verrassing!”

Zet hem maar in die mand'.

Roel zou wel graag even kijken. Wát is een verrassing? Maar hij dwingt zichzelf om te blijven liggen. Doodstil. Even later slaapt hij. En hij hoort dus niet het fijne tinkelen van de kerstboomklokjes, waarmee mevrouw Tjon A Din de casuarine-boom versiert, die in de voorzaal staat opgesteld.

Zo'n vreemde Kerstboom heeft hij nog nooit meegemaakt. Zeker, het is een naaldboom, maar de naalden zijn lang en slap, en de takken staan niet zo regelmatig als bij de sparreboom. Maar toch is deze Kerstboom mooi. Roel ontdekt hun eigen versieringen er ook in. Die heeft Vader stil van huis gehaald, gisteravond, nadat hij eerst in de Cultuurtuin de boom had gekocht, die hij 's middags al had laten klaarzetten.

Om vijf uur, na het rusten, verzamelt mevrouw alle huisgenoten in de voorzaal. Vader, Roeltje, Ninne, die het werk doet in huis, en juffrouw Vermeer, die beneden woont.

„Vanavond vieren we ècht Kerstfeest, bij de brandende kaarsen”, zegt ze. „Maar nu willen we toch even bij elkaar zitten, en er aan denken dat Roels Moeder nu ook Kerstfeest heeft bij Joost. Misschien is ze nu net bij haar schoonzuster thuisgekomen, en zit ze te vertellen, hoe het was in het ziekenhuis”.

Mevrouw tracteert op eigengemaakt ijs. Het is versierd met groene, rode en zilveren pilletjes. En ze krijgen een stuk eigengebakken kerstkrans. De radio speelt heel zachtjes.

„Ik dacht”, zegt Vader, „dat ik de rechte Kerststemming van 't jaar niet te pakken zou krijgen. In dit tropen-land, en dan met de zorg om Joost, en zonder mijn vrouw. Wilt u wel geloven, dat we wel eens gelachen hebben, als ze zo resoluut beweerde, dat u alles kon en overal raad op wist? Maar nu geloof ik het heus”.

„U heeft zelfs verstand van Kerstmis”, lachte Roel. „En dat wou ik eerst niet geloven. Ik heb het eens aan Moeder gevraagd”.

Toen ging de telefoon.

Mevrouw Tjon A Din stond op.

„Gaat u maar”, zei ze tegen Vader. „Het is voor u. Uit Holland. Dat is mijn Kerstpresentje voor Roeltje en voor u”.

Moeder! Moeder, die vertelde dat ze met Joost Kerstfeest had gevierd in het ziekenhuis, bij het boompje in een bloempot, dat Beppie en Claartje hadden versierd.

„Hebben jullie nu ook een beetje Kerstfeest?” vroeg ze aan Roel.

„Een heleboel!” riep Roel – hij moest ook over de grote Oceaan heenschreeuwen – „en Moeder! Mevrouw Tjon A Din heeft óveral verstand van...”

Hij keek om. Vader nam de hoorn weer over. Maar mevrouw Tjon A Din en Ninne en juffrouw Vermeer waren stilletjes weggegaan, alleen tinkelde er in de Kerstboom een klokje.

Zou Moeder dat horen?

De terugkeer van Ulla

(voor iets oudere kinderen)

door

A. RUTGERS VAN DER LOEFF-BASENAU

Noorwegen is een groot, heel groot land. In het Zuiden schijnt in de winter de zon op de besneeuwde hellingen; al heel vroeg bloeien er katjes en anemonen en sneeuwkllokjes en het leven is er 's winters niet zo héél veel anders dan in vele andere streken. Maar in het Noorden is het 's winters donker, pikkedonker, en de zon komt in lange tijd niet boven de horizon uit en de mensen worden er een beetje wonderlijk van.

In het heel kleine vissersstadje, waar Jon woont, zijn de mensen er aan gewend geraakt zes weken lang in het stikdonker te leven. Zes weken lang zien ze geen zon, en dan opeens, aan het eind van die zes lange, duistere weken, komt er een dag waarop een heel, héél klein kapje van de zon, donkerrood, met zware stralen, boven de IJsee uitkomt. Er is in het stadje een oude vesting met zware kanonnen op de wallen, en al eeuwen daveren er kanonschoten over de grauwe, donkere zee op dat eerste ogenblik waarop de zon zich weer ver- toont. En niet alleen kanonschoten weerklinken dan ter begroeting van de lang verbeide zon, maar ook jubelende kinderstemmen en rinkelende sledebellen en zo nu en dan het gehinnik van een geluidloos in de dikke sneeuw voort- dravend paard. O, het is een dag waarop ieder zich verheugt. De mensen zijn de duisternis moe, ze snakken naar het licht. Ze hebben een soort winterslaap geslapen en worden nu wakker. Toch moeten ze nog lang geduld hebben, want het duurt nog een hele tijd voordat het een uur per dag licht is. Eindelijk, eindelijk is het lente! En dan wordt het zomer, een zomer van zon en licht en glinsterende zee. Een zomer vol wakkere mensen, die bijna niet kunnen slapen en die de handen vol werk hebben, vissersschuiten die uitvaren en met rijke vangst terugkeren, karren vol vis die naar boven rijden, waar de vis op grote droogrekken te drogen wordt gehangen. Het is een bruisend en fonkelend leven dat daar in de zomer geleefd wordt. De zon schijnt er dag en nacht, krijsend cirkelen de meeuwen boven de vissersschuiten en juichend worden de thuis- varende vloten verwelkomd.

Maar met de herfst komt de duisternis weer en met de duisternis de eeuwige sneeuwstorm, die er huilt en loeit om de hoeken van de huizen en door de donkere straten waar slechts hier en daar een lantaarn brandt, dag en nacht omwarreld door sneeuwvlokken. Heel hoog ligt de sneeuw in de straten, meters hoog. Diepe geulen zijn gegraven naar de voordeuren van de huizen en achter de ramen brandt licht. De mensen slapen en wachten. Wachten op de zon en op het licht. De diepste duisternis valt omstreeks Kerstmis. Maar het Kerstfeest wordt daarom met des te groter vreugde gevierd, want het is immers

een feest dat licht belooft ook in de diepste duisternis waarin het menselijk hart kan geraken. En misschien is dat een beetje gemakkelijker te begrijpen voor mensen die zelf voor een groot deel van het jaar verstoken zijn van het gewone wereldse licht dat de zon ons schenkt. Want zij weten uit ervaring dat na die vreselijke duisternis altijd weer de zon komt met zo'n vaste regelmaat, dat hun vertrouwen in het hemels licht er ook een beetje door gesterkt wordt. En dat is maar al te nodig in ons mensenleven.

Dat ze het Kerstfeest daar in het Noorden met zo'n bijzonder grote vreugde vieren komt natuurlijk ook omdat ze denken: kijk, nu is de helft van de donkere tijd alweer voorbij, we gaan het zonlicht alweer tegemoet. En ze ontsteken zoveel kaarsen als ze maar kunnen, in de huizen en in de kerk, ze maken het zo feestelijk en zo plechtig en vreugdevol als het maar kan en iedereen verheugt zich.

Op Kerstavond worden de paarden voor de sleden gespannen, ze krijgen hun mooiste tuig aan, en hun zilveren bellen rinkelen door de besneeuwde stilte. Zachtjes wiegelen de kaarslantaarns en grillig licht valt op de geweldige sneeuwwallen ter weerszijden van de platgetreden weg. De mensen hebben hoge pelsmutsen op en zitten tot hun neuzen in bonten zakken. Zo rijden ze naar de kerk om daar de middernachtmis bij te wonen. Ook Jon zal dit jaar weer met zijn vader en zijn moeder en zijn broers en zijn zuster naar de kerk rijden voor de plechtige Kerstdienst, in twee grote sleden, bespannen met de vier prachtige paarden van zijn vader, die de rijkste vishandelaar van het stadje is. Hij loopt de hele morgen al met een gevoel van gespannen verwachting door het huis rond. Een keer loopt hij even naar buiten om vlak bij huis met de andere jongens in de zwartblauwe duisternis wat te spelen. Ze klimmen op het dak van een ingesneeuwde loods van zijn vader om er aan de andere kant met grote salto's mortales af te springen. Ze vallen in de diepe, zachte sneeuw, soms bijna tot aan hun hals. Ze hebben hun laarzen uitgetrokken en lopen op hun dikke, wollen sokken om minder diep in de sneeuw te zakken.

Opeens — Jon wil juist weer het dak op klimmen — voelt hij dat er in de duisternis iets langs hem heen suist. Hij hoort een zacht, dof geluid, als van paardehoeven in de sneeuw. Hij vraagt of de anderen iets gehoord hebben? Neen. „Och, jô, dat kan toch niets zijn. Schiet op!”

Jon klimt naar boven en springt, klimt en springt, maar hij heeft geen rust meer. Stel je voor, dat het een van hun paarden is, die los is gebroken. Soms worden paarden ook wonderlijk van de donkere tijd, net als mensen. Hij heeft het nog nooit meegemaakt, maar hij heeft er al dikwijls van gehoord. Ze worden opeens wild en breken los, ze galopperen weg in de duisternis, verdwalen en vriezen dood. Hen te gaan zoeken is een hopeloos werk.

Als het eens Ulla was, of Balder? Zonder iets te zeggen draaft Jon weg, naar huis, naar de paarden. Zodra hij de hoek om is, ziet hij al de zwak verlichte deuropening van de paardenstal. Lauwwarm slaat de lucht hem tegemoet. Zijn vader en de knecht staan samen te praten. Jons hart slaat hem in de keel. Als het maar niet Ulla is, als het maar niet Ulla is! De mooie, jonge merrie, die zo vurig is en die kan dansen voor de slede, op haar hoge, fijn gebouwde benen,

en die hinnikt van vreugde als hij, Jon, haar komt borstelen, 's morgens vroeg, voordat hij naar school gaat. Als het maar een van de anderen is, maar niet Ulla!

Natuurlijk is het Ulla wel. Ulla is de jongste en het minst gewend aan de donkere tijd. Het vorige jaar was zij nog een veulen. Ulla heeft de voortdurende duisternis niet kunnen verdragen. Zij is wild geworden van het donker en van het eeuwige huilen van de wind om de hoeken van de stal. Zij is losgebrosen, heeft de deur opengetrapt en is gevluht. En zal nu vermoedelijk ergens in de nacht doodvriezen.

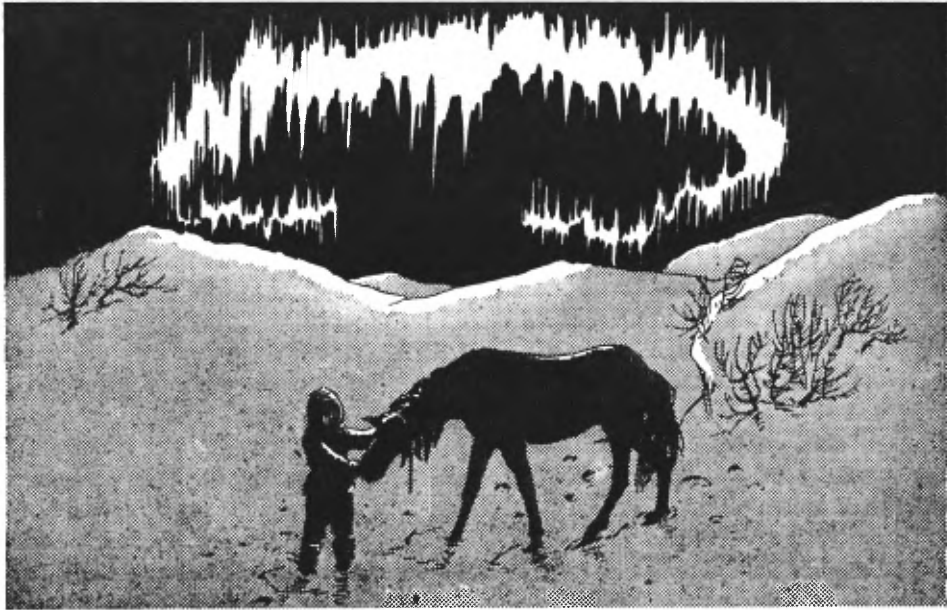
„Onvindbaar,” hoort hij zijn vader tegen de knecht zeggen. „Je moet het maar niet eens proberen. Het zou gekkenwerk zijn.”

De knecht vloekt. Jon vlucht weer de duisternis in. Hij bijt zijn tanden op elkaar. Ulla mag niet doodvriezen, Ulla mag niet doodvriezen. Ulla is veel te lief en te mooi en te jong. Zij moet terugkomen en vanavond moet zij mee naar de kerk en Kersthooi uit de ruiven van de stallen eten. Ja, een heel enkele keer — hij weet dat wel — gebeurt het toch dat een paard de weg naar huis weer weet te vinden, ondanks sneeuw en duisternis. Maar dat is zo zelden.

Hij loopt langs de loods waar de jongens nog aan het spelen zijn. Hij hoort hun stemmen helder en toch gedempt in de stilte van de sneeuw. Hij loopt door. Na een kwartier is hij aan de rand van het stadje. Maar hij wil verder. Gisteren is hier door de ploeg nog een weg gebaad, met grote sneeuwwallen aan de kanten. Nu is alles al weer dicht gesneeuwd en hier en daar zakt hij tot aan zijn middel in de sneeuw weg. Om de paar minuten roept hij: „Ulla!” met zijn hoge zangerige jongensstem. Het kán toch zijn dat Ulla hem hoort en hem weet te vinden? Als ze nog niet al te ver weg is. Maar hij roept en hij roept en hij hoort niets. Zijn stem gaat verloren in de grote zwarte stilte. Hij zwoegt door de sneeuw, valt zo nu en dan, worstelt weer op uit de diepe gaten die hij daarbij maakt en begrijpt opeens dat hij op deze manier natuurlijk ook verdwaalt, evenals de merrie. Hij probeert zijn eigen sporen terug te zoeken, tast rond in de duisternis en roept nog steeds Ulla. Maar alles blijft stil en zwart en na enkele stappen terug kan hij zijn spoor niet meer vinden. De tranen bevriezen hem in zijn wimpers. Er is weer wind komen opzetten. Morgen zullen ze wel weer midden in de sneeuwstorm zitten.

Wat moet hij doen? Hij is zo moe en hij weet niet eens welke kant hij op moet lopen om naar huis te komen. Als ze thuis maar wisten dat hij was weggegaan, dan zouden ze hem later op de dag wel gaan zoeken, op ski's en met fakkels. Maar nu dachten ze natuurlijk dat hij bij zijn vrienden was. En Ulla — Ulla, die natuurlijk even ongelukkig is als hij! De tranen stromen nu langs zijn wangen en bevriezen op zijn leren buis. Hij strompelt nog door, maar zakt telkens tot aan zijn middel weg. Had hij zijn grote, platte sneeuwschoenen maar aangetrokken in plaats van die nare, zware vetleren laarzen. Hij kan niet meer. Hij laat zich vallen in de sneeuw en kijkt naar boven in de ondoordringbare duisternis.

Opeens schieten er vlammen langs de hemel. Grote vuurtongen golven door het duister, dat geen duister meer is... Alles is verlicht, de sneeuw is blauwwit,

en de gehele omgeving is scherp te onderscheiden. Het Noorderlicht! Als een laaiend vuur staat het aan de hemel, met felblauwe en groenig gele stralend bundels, waarvan de weerschijn flakkert over de sneeuw. Jon houdt de adem in. En dan opeens gilt hij het nog één keer uit, zo hard hij kan: „Ulla!” Een zacht gehinnik van niet zo heel ver weg beantwoordt zijn roep. Dadelijk roept hij weer. Wéér gehinnik. Jons hart bonkt van vreugde. Als ze elkaar vinden en als het Noorderlicht dan nog even blijft, kunnen ze samen naar huis komen. Hij weet dat het licht even plotseling kan weg zijn als het gekomen is. Weer roept hij, en dan, om de hoek van een zwart elzenbosje, komt Ulla aandraven. Hij stapt haar tegemoet en even later staat zij met haar zachte snoet tegen zijn mouw te wrijven. Hij voelt de warmte van haar adem. Het paard is overdekt met kleine ijspegeltjes, zó heeft het dus gezweet. Opeens gooit het dier zich in de sneeuw, rolt heen en weer op zijn rug, trappelt met de hoeven in de lucht en is één bewegende zwarte massa in de witte sneeuw. Dan staat ze weer op en gaat luid hinnikend in een wijde kring om Jon heen galopperen. Het schuim komt haar om de mond en bevriest in witte vlokken op haar borst, terwijl zij haar wilde vreugde uit over het licht en het wederzien. De hemel staat geweldig en brandend boven hen.

Jon klakt met zijn tong. Ulla bedaart en komt zachtjes naar hem toe. Jon grijpt haar bij het gebroken halster. De weg naar huis is nu gemakkelijk te vinden. Na een poos zien ze al de eerste lantaarn van het stadje. Even later zijn ze op de gebaande weg. Jon springt op Ulla's rug, zij zet er een draf in en samen rijden ze de lauwe stal binnen.

Ulla mag die avond niet voor de slee gespannen worden. Zij is oververmoeid.

Terwijl de andere paarden naar buiten worden gebracht, blijft Ulla eenzaam in de stal achter. Jon brengt haar een grote portie lekkere haver, maar ze eet er niet van. Hij vindt, dat zij er lusteloos en verdrietig uitziet. Hij klopt haar op de hals met de dikke ruige wintervacht, aait haar en praat een beetje.

„Ik begrijp het wel,” zegt hij zachtjes. „Ik begrijp het best, hoor!”

Hij is al helemaal gekleed voor de kerk, hij heeft zijn pels aan en zijn dikke bonten muts met de oorkleppen op. En daaronder zit zijn mooie pak van zwaar zwart laken. Hij draagt voor het eerst een witte stijve boord, prettig is het niet, maar een plechtig gevoel geeft het wel en dat is toch óók wat.

„We gaan naar de kerk,” vertelt hij aan Ulla, „het is jammer dat je niet mee mag, want het is leuk om alle andere paarden te zien. Van de rest begrijp je toch niks.”

Ulla kijkt hem van opzij aan. Zij draait een beetje haar fijne hals en haar oog glanst vochtig en heel donker. Het weerspiegelt het licht van een der stallantaarns en Jon weet opeens niet meer zo zeker of zij er niets van begrijpt. Aarzelend, bijna beschaamd streelt hij even haar zachte lange neus en dan opeens blijft zijn hand liggen. Hij voelt het warme en levende, en plotseling weet hij wat hij doen moet.

Hij rent de stal uit, het huis in, waar vader in het voorportaal zich juist in zijn pels hijst.

„Vader, hoef ik niet mee naar de kerk? Ik wil vannacht bij Ulla blijven. Ik ga bij haar slapen, dan is zij niet alleen.”

Zijn vader kijkt hem even verbaasd aan, hij staat eigenlijk op het punt te gaan lachen, maar als hij de jongen in zijn ogen kijkt, ziet hij dat het ernst is. Jon wil Ulla in de Kerstnacht niet alleen laten, nu zij het juist zo moeilijk heeft gehad.

„Maar je hebt je er zo op verheugd,” zegt zijn moeder, terwijl zij haar hoofd met de zwart wollen sjaal achter vaders rug om steekt. „Denk eens aan de Kerstboom met alle kaarsen en aan het zingen en het versierde altaar.”

„Ik wil toch bij Ulla blijven,” zegt Jon. Hij weet het nu zelfs veel zekerder dan eerst. Júíst omdat het daar zo fijn is, wil hij haar niet in de steek laten, in die eenzame stal en in het slechte licht van maar een paar armzalige lantaarns.

„Goed jongen,” zegt zijn vader. „Je zult zelf het best weten wat voor jou dit jaar de beste Kerstviering is. Kom, moeder, het is tijd om te gaan.”

En zo kwam het dat, terwijl de predikant zijn Kerstpreek afstak voor de gehele verzamelde gemeente in de feestelijk verlichte kerk, de jongste zoon van vishandelaar Pedersen in een schemerige stal oog in oog stond met een kleine, dodelijk vermoeide merrie en haar trachtte te verzekeren dat na de duisternis heus het licht zou wederkeren. Altijd, altijd... Of Ulla er iets van begreep is niet te zeggen, maar Jon zelf had de waarheid hiervan nog nooit zó duidelijk beseft. Eén ding is alleen jammer: het paard zei natuurlijk niets terug, en daarom duurde het ook niet lang of de jongen sliep als een roos in het warme, zachte hooi dat hij onder de gloeiende zon van de afgelopen zomer zelf van de zomerwei had helpen binnenhalen.

Van een jongen, die ontevreden was

(voor jongere kinderen)

door

M. L. BOMHOFF-VAN RHIJN

Het is de middag vóór Kerstfeest. Buiten is het koud. Het regent en het waait ook. De mensen op straat lopen vlug. Ze willen gauw thuis zijn, waar de kachel brandt en waar het niet regent en waait.

In het huis waar Maarten woont merk je niets van het nare weer. Daar is het gezellig. Iedereen is thuis. Moeder is in de keuken bezig en Anneke mag haar

helpen. Ze roert in een kom met deeg en ze zingt er bij. Ze hebben het wel druk, daar in de keuken, maar ze zijn blij dat het bijna Kerstfeest is en daarom lachen ze. Soms zingen ze ook onder het werk, Moeder en Anneke.

Op zolder kun je Vader horen timmeren. Hij maakt een stal. Die komt te staan op het tafeltje in de voorkamer. In de stal komen Maria en Jozef en de kribbe met Jezus en vóór de stal komen drie herders. Ze zijn maar klein. Ze zijn van hout en ze hebben allemaal dezelfde bruine kleur. Vader en Moeder hebben die beeldjes pas gekocht en nu timmert Vader er een stal

bij, ook van hout. Kleine Pim mag helpen spijkers aangeven. Het werk gaat goed. De stal is bijna klaar. Vader fluit van plezier. Pim is ook blij, omdat hij helpen mag.

En Maarten? Is hij ook blij? Waar is Maarten?

Hij staat voor het raam in de huiskamer, waar het al een beetje donker wordt. Er is niet veel te zien door het raam. Dat komt door de regen. Toch blijft Maarten daar in z'n eentje bij het raam staan in de halfdonkere kamer. Maarten is boos. Als Moeder zou vragen waarom hij boos is, zou hij zijn mond stijf dicht houden. Maar Moeder vraagt hem niets. Moeder is in de keuken aan het werk. Om alles klaar te maken voor Kerstfeest. Maarten staat voor het raam in de kamer en hij doet helemaal niets. Maarten is boos en hij is ook ontevreden. Omdat hij ontevreden is, heeft hij nergens zin in. Niet om bij Moeder te kijken in de keuken en ook niet om Vader te helpen op zolder. Hij hoort wel hoe gezellig zij het hebben. Veel prettiger dan hij het heeft bij het raam. Anneke zingt en lacht met Moeder. Hij hoort ook Vader fluiten en praten met Pim. Zij zijn blij, omdat

het bijna Kerstfeest is. Eigenlijk zou hij heel graag bij de anderen wezen. Toch blijft hij alleen in de kamer. Maarten is niet blij. Hij is ontevreden. Zijn vriendje Piet krijgt morgen pakjes bij de Kerstboom. „Misschien zitten er wel rails in en een trein”, heeft Piet gezegd. En de Kerstboom in het huis waar Piet woont, komt bijna tegen het plafond; zo hoog is die boom.

Toen Maarten dat aan Vader vertelde, heeft deze gezegd:

„Heeft die jongen dan geen pakjes van Sinterklaas gekregen?” Anneke vond zo’n reuze-boom niet eens mooi in een kamer. Die hoorde in een kerk, zei ze. Moeder had alleen maar gezegd: „Wij hebben dit jaar nu eens geen boom, maar een Kerststal”.

Maarten was verdrietig geworden. Alle kinderen hadden thuis een Kerstboom en zij niet. Piet kreeg morgen cadeautjes en hij niet. Maarten was voor het raam gaan staan na het broodeten en nu, nu het al donker wordt, staat hij er nog. Hij is niet blij dat het morgen Kerstfeest is.

Maarten heeft kandelaars gemaakt van lege garenklosjes en karton, om neer te zetten bij de stal. Hij brengt ze niet aan Vader. Hij heeft er geen zin in. Hij heeft nergens zin in, omdat hij zo ontevreden is vanmiddag.

Dan komen Vader en Moeder en Anneke en Pim in de kamer. De hele familie gaat eten. Na het eten gaan de kinderen naar bed. Vader en Moeder gaan samen in de voorkamer de stal in orde maken. Het wordt heel mooi. Vader heeft mos gehaald. Nu maakt hij op het mos een paadje van steentjes: een weg naar de stal. Een zilveren ster hangt hij boven de stal. De houten figuurtjes, die Maria en Jozef en Jezus in de kribbe voorstellen, zet hij in de stal. Nu nog de herders. Die komen op het paadje. „Misschien maken de kinderen morgen van klei wel een paar schapen en een os en een ezel”, zegt Moeder. Later horen er ook nog de wijzen uit het Oosten bij. Maar nu is het ook mooi en als er lichtjes bij branden zal het nog mooier zijn.

Anneke en Pim slapen, maar Maarten ligt wakker in bed. Hij hoort Vader en Moeder. Hij weet, dat ze nu bij de stal zijn. Bij Piet staat nu die grote Kerstboom. Misschien liggen de cadeautjes er al wel bij. Toch is Maarten benieuwd naar de stal, die Vader gemaakt heeft. Zijn kandelaars, die er ook bij horen, staan nog in de kartonnen doos in zijn kastje. Hij had geen zin om ze aan Vader te brengen vanmiddag. Zal hij het nu nog gauw doen? Maar Maarten heeft nog geen zin. Hij is boos. Piet krijgt morgen wat, omdat het Kerstfeest is, en hij krijgt niets.

„Wij houden er niet van om elkaar met Kerstfeest cadeautjes te geven”, heeft Vader onder het eten nog gezegd. „Wij hebben toch pas een fijn Sinterklaasfeest

gehad met een heleboel pakjes? Als het Kerstfeest is, krijgen de mensen een geschenk van God en dat is het mooiste cadeau dat je bedenken kunt". Een geschenk van God? Maarten is slaperig. Zijn ogen vallen bijna dicht. Krijgen wij dan wat van God? Hij kan het haast niet geloven, maar als Vader het zegt ... Dan valt Maarten in slaap. Hij wordt pas wakker als Moeder de volgende morgen bij zijn bed staat en een grote kaars in een kandelaar op zijn kastje zet.

„Goeienmorgen Maarten! Vanmorgen draaien we geen lichten aan. Je mag je aankleden bij deze kaars. Als we aangekleed zijn gaan we samen naar de voorkamer om de stal te bekijken”.

Dat is een fijn begin van de dag, als je je mag aankleden bij kaarslicht! Wat lijkt zijn kamertje nu anders en wat zien de platen aan de muur er mooi uit. Wat een gekke schaduwen zie je van je armen en benen, als je je aankleedt! Vandaag is het eerste Kerstdag. Het is stil in huis en geheimzinnig. Dan komt Vader in zijn kamertje. „Goeienmorgen m'n jongen! Ga je mee?” Met de kandelaar in de hand loopt Maarten met Vader naar de huiskamer. De anderen zijn daar al. Moeder duwt de schuifdeuren open en daar zien ze de Kerststal in de donkere voorkamer staan! Er staan een paar lichtjes bij: kaarsen op een oud schoteltje.

Je kunt de herders wel zien, maar binnen in de stal is het donker. Anneke en Pim staan stil te kijken. Maarten niet. Die sluipt stillletjes de kamer uit. Zonder kaars vindt hij de weg naar zijn kamertje en zonder licht te gebruiken pakt hij de doos met kandelaars, die hij zelf heeft gemaakt. De klosjes zijn rood geverfd en de cartonnen ster onder elke klos heeft hij verzilverd. In iedere klos zit een wit kaarsje. Acht heeft hij er gemaakt. Stillletjes komt Maarten met zijn doos in de voorkamer. Niemand kijkt naar hem. Iedereen kijkt naar de stal. Maar eigenlijk is het te donker om goed te zien wat er in de stal staat. Dan geeft

Maarten de doos aan Vader. Die zet al die acht kandelaars neer en hij steekt de kaarsen aan. Moeder haalt gauw de kale-kaarsen-op-schoteltjes weg: die passen niet bij de mooie kandelaars van Maarten.

Nu is het tafeltje pas mooi verlicht! Nu kan iedereen ook in de stal kijken. „In 't stalleke van Bethlehem” begint Moeder te zingen. Maarten vergeet mee te zingen. Hij kijkt naar zijn lichtjes en naar het paadje. Het lijkt wel of hij ook op dat paadje staat, op weg naar de stal. Net als de herders. Dan kijkt hij in de stal en hij ziet Jezus in de kribbe. Opeens begrijpt Maarten wat Vader bedoelde met het geschenk van God aan de mensen als het Kerstfeest is.

God heeft Jezus gegeven! En Jezus maakt de mensen blij. Maarten voelt dat hij zelf ook blij wordt. Hij kijkt naar Vader en Moeder en Anneke en Pim en ook naar de lichtjes. Dan ziet hij weer Jezus in de kribbe. Het lijkt wel of hij ook een herder is, die naar Jezus toe gaat.

Vader heeft het de vorige week nog verteld. Jezus is de Zoon van God. Jezus helpt de mensen om te leven zoals God het graag wil. Als het Kerstfeest is, denken wij er aan dat God Jezus aan de mensen heeft gegeven, vertelde Vader. Hij zei ook: „Je denkt misschien, dat je Jezus niet nodig hebt, maar dan heb je het mis. Pas als Jezus je helpt, kun je een blij kind van God worden”.

Het lied van „In 't stalleke van Bethlehem” is uit, maar het volgende Kerstlied zingt Maarten flink mee. Nu is hij gelukkig niet meer boos en ontevreden. Hij vindt het heerlijk, dat het Kerstfeest is. Blij zingt hij met de anderen mee: „Nu zijt wellekome, Jesu lieve Heer”.

Zelf aan het werk!

door

MIEN LABBERTON

Wie verleden jaar dit Kerstboek ook al gehad hebben, die begrijpen zeker al wel, wat er nu komt. En de nieuwelingen zullen er ook wel gauw achter komen. Zelf aan het werk! Dat betekent, dat er nu niet wat volgt, dat je alleen maar hoeft te lezen, maar dat je nu ook wat mag gaan doen. Er volgen hier zes verschillende opgaven, en door die opgaven goed en netjes te maken, kun je een prachtig boek als prijs verdienen. Hoe lijkt je dat? Verleden jaar zijn er over de duizend inzendingen binnengekomen, en daar waren zoveel goede bij, dat er 88 prijsboeken verdiend en verloot zijn! Dat moet dit jaar nog méér worden. Doe dus mee! Je mag één opgave maken, of twee of méér, net zoveel als je zelf maar wilt. Wie ze alle zes maakt, en goed maakt natuurlijk, nu, die komt op een aparte lijst te staan, voor de verloting om een extra mooie prijs!

Maar — die prijzen zijn nu wel heel aardig, maar die zijn toch niet het voornaamste van dit werk. Het voornaamste er van is, dat het Kerstwerk is. Kerstwerk! Dat wil zeggen, dat je gedachten, terwijl je met deze werkjes bezig bent, aan Kerstmis denken. Aan de geboorte van Jezus Christus, in de stal van Bethlehem. Aan de herders en de drie Koningen. Aan Maria en Jozef en hun grote liefde voor hun Kindje. Aan de vele mensen en kinderen, die naar de stal kwamen, om de kleine Jezus te zien. Aan het Licht van de Kerstnacht en aan de Engelenzang. Aan de goede gedachten en de goede wil, die door Kerstmis worden wakker geroepen, ook in jouw hart. En wie onder het zelf werken aan al deze dingen denkt, zal zijn Kerstwerk met grote toewijding maken, dat weet ik zeker!

Maar nu ga ik jullie gauw vertellen, wat de zes werkjes zijn. Luister maar.

II Liesje's droom .

III Wat is dat nou?

I. KLEURPLAAT

Los in dit boek ligt een mooie plaat, en jullie zien natuurlijk dadelijk, wat die voorstelt. De drie Wijzen uit het Oosten, de drie Koningen, zijn op weg naar Bethlehem, en nu zien ze eindelijk in de verte het stadje liggen. Er gaat van alles door hun gedachten. Ze hebben zo'n lange reis gemaakt — ze hebben zich eerst vergist en gingen naar het hof van Herodes in Jeruzalem — de Ster heeft hun opnieuw de goede weg gewezen — nu staat deze Ster, Gods Ster, stil boven deze kleine stad. Twee van hen zijn afgestapt van hun kamelen. Nu is het grote ogenblik bijna gekomen. Ze nemen hun geschenken al in de hand. O, ze verlangen er zo naar, dit nieuwgeboren Kind hun eerbied te gaan betuigen!

Deze plaat mogen jullie kleuren. Met kleurpotlood of pastel of verf, dat mag je zelf kiezen. Denk er goed bij, dat dit alles in een Oosters land gebeurt en dat de mensen en vooral de Koningen, daar kleurrijke gewaden dragen. Meer vertel ik er nu niet van. Doe het zo goed als je kunt!

II. LIESJE'S DROOM

De tweede opgave is heel wat anders. Die hoort ook wel bij een plaat, maar die hoef je niet te kleuren. Je mag het wel doen, hoor, maar dat is dan helemaal alleen voor je eigen plezier. De tweede opgave is, dat je bij dit plaatje van „Liesje's Droom” zelf een verhaaltje bedenkt, en dat je dit verhaaltje keurig netjes, zo mooi als je maar schrijven kunt, opschrijft en er zo min mogelijk fouten in maakt. Met inkt schrijven, niet met potlood en ook niet met een ballpoint. Wat ligt die Lies lekker te slapen, hè? Je kunt wel zien, waar ze onder het uitkleden aan gedacht heeft! Maar misschien heeft ze ook nog wel aan heel andere dingen gedacht, die je niet op het plaatje kunt zien, maar die je wel in je verhaaltje kunt zetten. Ze is niet kouwelijk, die Lies, dat kun je dadelijk aan twee dingen zien, en haar moeder — maar nee, ik zeg er niet meer van, want dat zou niet leuk zijn. Eén ding zeg ik nog, en dat is dit: ik ben érg nieuwsgierig naar de verhalen, die jullie zullen maken! Ze hoeven niet lang te zijn, hoor, maar niet korter dan één blaadje uit een schrift. Langer mag wel.

III. WAT IS DAT NOU?!

Als je het plaatje bekijkt, dat bij de derde opgave hoort, dan roep je stellig uit, wat hierboven staat. „Wat is dat nou?!” Er is eigenlijk maar één woord voor: het is een rommeltje! Malligheid, mag je ook zeggen. Och ja, onze tekenares had een dolle bui en heeft alle jaargetijden door mekaar gehaald, zie je wel? En dat kan natuurlijk niet! Het is dus een „foutenplaat”, en die fouten moeten jullie er eens knapjes uitzoeken en ze genummerd opschrijven. En als je dat netjes gedaan hebt, zet je er onder „Ik heb .. fouten gevonden”, met natuurlijk in plaats van die twee stipjes je aantal fouten. Zoek goed, hoor! Want sommige fouten zie je dádelijk, maar andere hebben zich een beetje verstopt en willen proberen je er tussen te nemen. Laat je niet vangen! Het zal me eens benieuwen, wie van jullie alle fouten, die er in zitten, zullen vinden!

IV. ZELF TEKENEN!

Voor de vierde opgave volgt hieronder een gedichtje. Zie maar — het heet:

BIJ 'T KRIBBETJE IN DE NACHT

Een kleine herdersjongen
Kwam achter de herders aan,
Hij was de allerkleinste,
Maar 't Kindje zag hem staan.

En toen de herders knielden
Bij 't kribbetje in de nacht,
Toen knielde ook die herdersknaap,
En 't Kindje lachte zacht.

Maar toen de herders peinzend
Weer gingen de staldeur uit,
Bleef blij die kleine jongen staan,
En blies op zijn herdersfluit.

Op zijn eigen kleine fluitje,
Gesneden van schamel riet,
Zijn eigen schoonste melodie,
Zijn eigen zuiver lied.

En 't Kind, dat lag in koude,
Werd warm van tederheid —
Zo heeft dit jongste herdertje
Het Christuskind verblijd.

Dit is het versje. Nu wordt er van jullie gevraagd, er een plaatje bij te maken. Terwijl je het gedichtje leest, komt er een beeld voor je ogen, is het niet? Misschien wel meer dan één. En dat kun je dan tekenen. Zeg nu niet, dat je niet goed tekenen kunt, en dat dit dus alleen een opgave voor de knappe tekenaars zou zijn. Want dat is niet zo, en je kunt stellig ook beter tekenen dan je zelf weet. En het gaat hier ook niet om de mooiste tekening, maar om de beste uitbeeldingen van het versje! Je mag je tekening kleuren of niet, al naar je zelf wilt.

Toen ik dit gedichtje eens voorgelezen had aan een jongen van bijna tien jaar, zei hij: „Hè, ik wou dat ik die herdersjongen had kunnen zijn.” Toen heb ik hem gezegd, dat ook nu, in onze tijd, ieder kind die herdersjongen kan wezen. Ieder kind, dat zijn beste krachten wil geven om Jezus te dienen en lief te hebben.

Ik zie je tekening met verlangen tegemoet!

V. EEN LANGE ZIN VAN 20 WOORDEN

De vijfde opgave is een echte denkpuzzel, een cijferraadsel. Alle getallen moeten letters worden, en het geheel vormt een lange zin van 98 letters! Dat is geen kleintje, hè? Maar jullie zullen hem toch best kunnen vinden, denk ik, want hier volgen een heleboel gegevens; zie maar:

4 - 28 - 94 - 64 - 81 - 24 - 89 - 88 - 50 - 45 - 13 hoor je in de kerk.

55 - 42 - 71 - 34 - 91 - 96 - 67 - 79 - 38 - 85 - 21 - 48 - 10 - 30 moet je 's winters vooral niet vergeten.

12 - 44 - 76 - 32 - 57 - 73 - 54 - 59 - 9 - 37 zijn daarbij nodig voor de mezen.

1 - 62 - 17 - 26 - 6 - 16 - 61 - 65 - 83 - 8 moet er ook bij zijn.

40 - 25 - 33 - 87 - 14 - 86 - 97 - 81 - 23 - 3 - 50 - 20 - 92 - 51 worden in deze dagen veel gezongen.

95 - 93 - 69 - 2 - 90 - 70 - 46 - 88 - 29 - 75 - 94 is de allerschoonste daarvan.

80 - 31 - 19 - 63 - 90 - 39 - 52 - 7 - 86 zeer bekend stadje in het Oosten.

82 - 72 - 11 - 98 - 66 - 15 geliefde kleur.

35 - 49 - 58 - 22 - 48 - 53 - 78 past ons bij het luisteren naar het Kerstevangelie.

47 - 12 - 68 - 40 - 90 - 48 - 95 - 36 zingen wij aan het einde van ons Kerstfeest.

77 - 60 - 5 - 27 - 56 - 74 - 84 Zuid-Amerikaanse struisvogels.

43 - 29 - 18 - 41 - 97 onverwacht oponthoud door defect.

Deze opgave is niet voor de jongsten onder jullie. Je zult minstens wel negen jaar moeten zijn, en misschien wel boven de tien, om hem te kunnen maken. Maar dan zal het ook best lukken, met al die gegevens. Je moet de getallen van 1-98 naast elkaar, goed ruim, op regels opschrijven, en dan zet je onder elk getal de letter, die je door de twaalf gegevens vindt. De vraag is dus:

- Hoe luidt de lange zin? Zet de komma's er ook goed in, zul je?
- Welke zijn die 12 woorden?

VI. VOOR JOOST IN SLAAP VIEL

En nu komt de laatste!

Hier volgt een klein verhaaltje, waarin jullie in plaats van de tussen haakjes gezette cijfers de weggelaten woorden moeten proberen in te vullen. De cijfers zeggen je, uit hoeveel letters die woorden bestaan. Dat kun je wel, hè?

Toen Joost op de avond van de tweede (8) in zijn bed lag, kon hij nog niet zo gauw in (5) komen. Alles wat er gebeurd was, ging nog eens door zijn (9). Eerst hadden zijn zusje en hij een (10) naar de werkster gebracht, die (4) was. En ook naar de oude (7), die altijd nog in de tuin kwam werken. Want, zei Moeder, (5) hoort bij Kerstmis. Op de (5) feestdagen had de (9) gebrand en in het Adventskerkje waren ook alle (8) aangeweest. Joost wist nu goed, wat het woord (6) betekende. Bij de brandende (7) hadden ze (13) gezongen. Joost zong graag de (6) stem, dat klonk zo mooi, vond hij. Onder het (6) had hij zich voorgesteld,

dat hij ook naar de (4) van (9) was gegaan, waarboven het licht van de (4) zo helder scheen. Met de (7) en de (8) had hij bij de (6) gestaan en hij had aan het (6) zo graag iets willen geven. Dat had hij tegen Vader gezegd. En Vader had geantwoord: „Dat kun je ook doen, mijn jongen. Nu, vanavond, en altijd. Nu, nu je nog (4) bent, en later, als je een (3) zult zijn. Wat Jezus van ons vraagt, dat is ons (4), onze (6) en onze (5)”.

Over die woorden van Vader lag Joost nu te denken. Hij had ze goed (8). Ze betekenden, dat je niet mee moest doen met (9) dingen; ze betekenden ook, dat je de goede (9), die bij de Kerstboom in je waren opgekomen, niet weer (8) zou. Moeder had ook nog een mooi (7) voorgelezen. En de laatste (3) daarvan was geweest: „Op elk (10) worden de (8) opnieuw door Jezus gezegd”.

Terwijl deze (7) nog naklonken in zijn (4), viel Joost in slaap.

Ziezo, nu kunnen jullie fijn aan het werk. Zorg voor een goede pen en goed papier, en vooral voor een goede stemming, want dan gaat alles altijd op zijn best! Je hebt met al dit werk de tijd tot ³¹~~15~~ Januari 1953. Want de ~~15e Januari~~ 1ste Februar, moet de post het op zijn laatst bezorgd hebben. Je moet alles zenden aan:

Mejuffr. Mien Labberton, J. J. Talsmalaan 14, Oosterbeek.

Zul je vooral de goede postzegels op je brieven plakken? Want op een dikke of een grote brief moet vaak méér dan 10 ct.

En let nu nog even heel goed op. *Onder elk werkstuk moet je volledige naam en adres staan, en je leeftijd.* En aan degenen, die het geluk hebben een prijs te behalen, wordt gevraagd, mij de goede ontvangst daarvan even te berichten. Voor meerdere kinderen uit hetzelfde gezin zijn bij de Uitgeverij tot 31 Dec. nog een beperkt aantal losse kleurplaten (één per gezin) aan te vragen.

Veel genoegen in dit werk, en – tot volgend jaar!

M. L.

